

2023'E DOĞRU TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİ

**Mevcut Durum, Sorunlar,
Standartlar ve Çözüm Önerileri**

ANKARA, 2014

2023'e Doğru Türkiye'de Üniversite Kütüphaneleri Mevcut Durum, Sorunlar, Standartlar ve Çözüm Önerileri

Yükseköğretim Kurulu Üniversite Kütüphaneleri Çalışma Grubu

(Soyadına Göre Alfabetik Sırayla)

Tuba AKBAYTÜRK ÇANAK, Koç Üniversitesi

Sönmez ÇELİK, Doğu Üniversitesi

İsmail ÇETİNKAYA, Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Sami ÇUKADAR, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Dr. Güssün GÜNEŞ, Marmara Üniversitesi

Gültekin GÜRDAL, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü

İlkay HOLT, Özyeğin Üniversitesi

Ebru KAYA, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi

Ayhan KAYGUSUZ, İstanbul Şehir Üniversitesi

ANKARA, 2014

İçindekiler

1. Giriş	1
2. Üniversite Kütüphanelerinin Altı Temel Öğe Açısından İncelenmesi.....	4
2.1. Kütüphane Binaları	4
2.1.1. Konunun Önemi	4
2.1.2. Sorunlar.....	4
2.1.3. Çözüm Önerileri	4
2.2. İnsan Kaynakları	7
2.2.1. Konunun Önemi	7
2.2.2. Sorunlar.....	7
2.2.3. Çözüm Önerileri	9
2.3. Kütüphane Bütçesi.....	10
2.3.1. Konunun Önemi	10
2.3.2. Sorunlar.....	10
2.3.3. Çözüm Önerileri	11
2.4. Kütüphane Koleksiyonu	13
2.4.1. Konunun Önemi	13
2.4.2. Sorunlar.....	13
2.4.3. Çözüm Önerileri	14
2.5. Kullanıcı Hizmetleri ve Bilgi Okuryazarlığı Dersi.....	17
2.5.1. Konunun Önemi	17
2.5.2. Sorunlar.....	17
2.5.3. Çözüm Önerileri	18
2.6. Teknoloji Altyapısı.....	20
2.6.1. Konunun Önemi	20
2.6.2. Sorunlar.....	20
2.6.3. Çözüm Önerileri	20
3. Açık Erişim	24
3.1. Konunun Önemi	24
3.2. Sorunlar.....	25
3.3. Çözüm Önerileri	26
4. Üniversite Kütüphanesi İçin Standartlar	28
4.1. Koleksiyon	28
4.2. Bina	28
4.3. Personel	29
4.4. Bütçe	29
5. Sonuç ve Öneriler	30
6. Ekler.....	33
EK-1. Bilgiye Erişim ve Araştırma Yöntemleri Dersi	33
EK-2. Üniversite Kütüphaneleri İçin Koleksiyon, Bina, Personel ve Bütçe Standartları	37
EK-3. Üniversite Kütüphaneleri İçin Bütçe Standartları : 2013 - 2018 Kütüphane Bütçesi (TL).....	39
7. Yararlanılan Kaynaklar.....	43

1. Giriş

Çağın gereklerine uygun ve dünya ile rekabet edebilir bir eğitim, öğretim ve araştırma altyapısı için üniversitelerin en azından kendi alanlarında üretilen bilgiye erişebilecek ve bu bilgiyi 7/24 kullanıcılarının hizmetine sunabilecek altyapıya sahip olmaları gerekir. Bu altyapıdan yoksun bir üniversitede dünyanın bilgi ve deneyiminden yeterince yararlanılamadığı ve hatta daha önce üretilmiş bilgi ve deneyimleri tekrar üretmek üzere gereksiz yere zaman ve para harcadığı ileri sürülebilir. Oysa dünyadaki söz sahibi üniversitelere bakıldığında, bu üniversitelerin kütüphanelerine ciddi yatırımlar yaptıkları ve bu yatırımların sürdürülebilir olması için gerekli önlemleri aldıkları görülür. Örnek vermek gerekirse; Avustralya ve Yeni Zelanda üniversite kütüphanelerinin kurum başına ortalama yayın alım bütçesi 9.386.523 dolar, en düşük yayın alım bütçesi ise 5.196.342 dolardır. American Research Library (ARL) üyesi olan Amerika ve Kanada üniversitelerinde kurum başına ortalama yayın alım bütçesi 10.388.129 dolar, en düşük yayın alım bütçesi ise 3.823.732 dolardır. Kütüphane çalışanları açısından bakıldığında Avustralya ve Yeni Zelanda üniversite kütüphanelerindeki en az personel sayısı 53, Amerika ve Kanada üniversitelerindeki en az personel sayısı ise 117'dir.

Ülkemiz nüfusunun %42'si 0-24 yaş grubundadır. Sahip olduğumuz genç nüfus nedeniyle üniversite eğitime büyük bir talep vardır ve her yıl 2 milyona yakın genç üniversiteye girmek için çaba göstermektedir. 2014 yılı verilerine göre ülkemizde bu talebe cevap vermeye çalışan 104'ü devlet, 72'si vakıf olmak üzere toplam 176 üniversite vardır. Bu üniversitelerin 98'i 2006-2014 yılları arasında kurulmuştur. Çok çeşitli alanlara yatırım yapmak zorunda olan yeni kurulmuş üniversiteler maalesef kütüphaneler için yeterince kaynak ayıramamakta ve bu durum sonraki yıllarda da düzeltilmemektedir. Yeterli parasal kaynaklar, nitelikli personel, uygun mekanlar ve araştırmayı destekleyecek nitelikte koleksiyonlar oluşturulabilmesi için standartlar belirlenmesi ve bu standartların üniversitelerin kuruluşundan itibaren uygulanması sorunun çözümü için gereklidir.

Standartların belirlenmesi önemlidir ancak tek başına yeterli değildir. Bu standartların uygulanıp uygulanmadığı ilgili otoriteler tarafından düzenli olarak denetlenmeli ve standartlara uyulmaması durumunda yaptırım uygulanmalıdır. Bu rapor çerçevesinde, üniversite kütüphanelerinin sorunlarına çözüm üretmek amacıyla hazırlanan standartların uygulanması durumunda, üniversite kütüphaneleri gelecek 10 yıl içerisinde makul sayılabilecek kütüphane altyapısına kavuşabilecektir.

Kütüphaneleri standartlar aracılığıyla belli bir seviyeye yükseltme çalışmalarına paralel olarak, kütüphanelerin sahip oldukları kaynaklar ile deneyimlerini paylaşmaları, daha etkin ve sonuç alıcı çalışmalar için ortak projeler üretme konusunda teşvik edilmeleri gerekir. Kütüphaneler, elektronik kaynakların temininde işbirliği amacıyla 2000 yılında oluşturulan Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumunun (ANKOS) kuruluşundan beri, bu konuda yeterince deneyim kazanmışlardır ve yeni işbirlikleri yapabilecek yeterliğe sahiptirler. ANKOS 14 yılda, 162 üyenin 92 veri tabanına 1.976 abonelik gerçekleştirdiği ve yılda 12 milyondan

fazla tam metin makalenin indirilmesine aracılık eden bir organizasyon haline gelmiştir.

Elektronik kaynakların temininde, ANKOS'un yanı sıra TÜBİTAK ULAKBİM tarafından, Elektronik Kaynaklar Ulusal Akademik Lisansı (EKUAL) çalışmaları yürütülmektedir. EKUAL Projesi, TÜBİTAK Bilim Kurulu'nun 19.11.2005 tarih ve 136 sayılı Kararı doğrultusunda hayata geçirilmiştir. Bu proje ile Ülkemizde akademik bilgi üretiminin etkinleştirilmesi, bilgi hizmetlerinin ulusal ölçekte yaygınlaştırılması, bilimsel bilgiye erişimde araştırmacılar arasında fırsat eşitliği yaratılması hedeflenmiştir. EKUAL kapsamında, alanında otorite 9 veri tabanından; Ülkemizdeki devlet ve vakıf üniversiteleri, harp okulları, Harp Akademisi ve Polis Akademisi ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki üniversiteler yararlanmaktadır. 2013 yılında bu veri tabanlarından 20 milyon tam metin makale kullanımı ve 8 milyon bibliyografik tarama gerçekleştirilmiştir.

ANKOS ve TÜBİTAK ULAKBİM çalışmaları çerçevesinde kazanılan deneyimler temel alınarak, kütüphanelerin gelişimi hususunda çalışma yapmak üzere iyi bir ağ oluşturulmalı ve bu ağın işleyişini düzenleyip denetleyecek mekanizmalar kurulmalıdır.

Bilgi teknolojilerinin etkisiyle, bilginin üretimi ve yayını katlanarak artmakta, basılı ortamdaki bilgi de giderek artan bir hızla elektronik ortama taşınmaktadır. Serbestçe üretilen ve ağ üzerinden yayınlanan bilginin denetlenmesi mümkün değildir. Bu nedenle, kişilere bilgi okuryazarlığı yeteneklerinin kazandırılması zorunluluk haline gelmiştir. Hayat boyu öğrenmenin gerçekleşebilmesi için kişilere akademik yaşamlarının başından itibaren bilgi okuryazarlığı yetenekleri kazandırılmalı, bilgi okuryazarlığı eğitimi her düzeydeki müfredatın ayrılmaz bir parçası olarak uygulanmalıdır. Aksi takdirde denetimsiz biçimde ve çığ gibi büyüyen bilgi yığınlarının içinden ihtiyaç duyulan bilginin çeşitli tür ve biçimdeki kaynaklardan aranması, bulunması, değerlendirilmesi ve etik ilkeler doğrultusunda kullanımı giderek daha büyük sorun olacaktır. Bu nedenle, kütüphaneler yükseköğretimin vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilmeli ve kütüphaneciler, eğitim-öğretim ve araştırmanın içinde daha aktif olarak yer almalıdırlar. Başka bir ifadeyle;

- yeterli sayı ve nitelikte basılı ve elektronik yayınlara donatılmış,
- 7/24 hizmet sunulan modern mekanlara sahip,
- uygun miktarda ve sürdürülebilir mali kaynaklarla desteklenen,
- üniversitenin büyüklüğüne göre yeterli sayı ve nitelikte kütüphaneci ve destek personelinin çalıştığı,
- güncel bilgi teknolojilerinin kullanıldığı,
- diğer kütüphanelerle işbirliği ve kaynak paylaşımı yapan, ortak projeler üreten,
- eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetlerinde akademik birimlerle sürekli işbirliği içinde olan,
- üniversitelerin sosyal ve kültürel merkezi konumundaki kütüphaneler,

eğitim-öğretim ve araştırmanın kalitesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Bu koşulların oluşturulması amacıyla, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı bünyesinde Üniversite Kütüphaneleri Çalışma Grubu oluşturulmuş ve bu Çalışma Grubu tarafından hazırlanan “2023'e Doğru Türkiye'de Üniversite Kütüphaneleri: Mevcut Durum, Sorunlar, Standartlar ve Çözüm Önerileri” başlıklı taslak rapor, öncelikle üniversitelerin üst düzey yöneticileri, kütüphane yöneticileri, bilgi ve belge yönetimi bölümleri ve konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüş ve önerilerine açılmıştır. Ayrıca, üniversite kütüphane yöneticileri ve ilgili rektör yardımcılarının katılımıyla 9-10 Haziran 2014 tarihlerinde Yükseköğretim Kurulunda gerçekteştirilen çalıştay ve konferansta, konu bütün yönleriyle tartışılmış ve tarafların nihai katkıları alınarak son şekli verilen rapor, yükseköğretim sistemimizin referans olarak kullanabileceği bir belge haline gelmiştir.

Bu rapor çerçevesinde sunulan öneri ve standartların uygulamaya konulması durumunda, üniversite kütüphaneleri hızlı bir gelişme gösterecek ve kısa süre içinde bulunduğundan daha iyi bir noktaya taşınacaktır.

2. Üniversite Kütüphanelerinin Altı Temel Öğe Açısından İncelenmesi

2.1. Kütüphane Binaları

2.1.1. Konunun Önemi

Kütüphane binaları eğitim, öğretim ve araştırma için gerekli her türlü yayının uluslararası standartlara göre düzenlenip hizmete sunulduğu, bu kaynaklardan yararlanacak sağlıklı ve engelli kullanıcıların sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayacak mekanlar olarak planlanmalıdır. Kütüphane binalarının teknik donanımları ve mimari yapısı modüler sistemde olmalı ve binanın tamamı veya belli bölümleri 7/24 kullanıma açılabilmelidir. Kütüphane binaları kullanıcı ve çalışanlarının etkinliğini en üst düzeye çıkartan aynı zamanda en az çabayla en etkin kaynak yönetimine olanak sağlayan akıllı binalar olarak tasarlanmalıdır.

2.1.2. Sorunlar

2014 yılı verilerine göre Türkiye'deki üniversite sayısı 176 adettir. Üniversiteler kurulurken doğal olarak derslik, yurt, yemekhane gibi mekanlara öncelik verilmekte; sosyal, kültürel ve araştırma yaşamının sürdürüldüğü, öğrenmenin zorunlu bir parçası olan kütüphanelere ise genellikle küçük ve amaca uygun olmayan mekanlar tahsis edilmektedir. Eski üniversitelerin birçoğunda bile yeterli ve uygun kütüphane binası bulunmamaktadır. Bazı üniversitelerde ise geniş kütüphane binaları inşa edilmekte fakat çeşitli nedenlerle bu kütüphane binalarının bir kısmı başka birimlere tahsis edilmektedir.

2.1.3. Çözüm Önerileri

Kütüphane binaları, üniversitenin kurulmasına karar verildiğinde öncelikli olarak planlanmalı, eğer üniversite bir süre geçici bir mekanda hizmet verecekse kütüphane üniversitenin kolay erişilebilir, yeterli büyüklükte ve konforlu bölümünde hizmete açılmalıdır. Kütüphane binaları için üniversite nüfusuna göre hesaplanmış asgari standartlar EK-2'de önerilmiştir. EK-2'deki standartlarda sadece raf ve oturma alanları hesaplanmış olup, araştırmacılar için özel alanlar, toplantı ve sergi salonları ile sirkülasyon alanları bu büyüklüklere dahil edilmemiştir. Projenin mimari özellikleri, üniversitenin diğer yapıları ile sağlanan olanaklar ve üniversitenin lokasyonları dikkate alınarak, kütüphane binaları kütüphanecilerin de içinde bulunduğu ekip ile birlikte planlanmalıdır. Üniversite nüfusu 5.000'e ulaştığında en az bu rapordaki asgari standartları taşıyan bir kütüphane binası inşa edilmiş olmalı ve hizmetler bu binada sürdürülmelidir. İnşa edilecek bina, üniversitenin stratejik planında hedeflenen büyüme stratejisine uygun olarak inşa edilmeli ya da sonradan genişletilebilir (modüler) yapıda olmalıdır. Üniversite kütüphaneleri planlanırken EK-2'de önerilen standartların yanı sıra aşağıda sıralanan hususlar da dikkate alınmalıdır:

- 1) Üniversite kütüphaneleri mümkünse kampüsün merkezinde, bütün birimlerde bulunan öğrenci ve araştırmacılar tarafından kolayca erişilebilir konumda inşa edilmeli, bir araştırma merkezi olmasının yanı sıra sosyal ve

kültürel bir merkez olarak planlanmalıdır. Engelli kullanıcıların da fırsat eşitliği içerisinde kolayca yararlanabilecekleri biçimde inşa edilmelidir.

- 2) Binanın tamamı veya belli bölümleri gerektiğinde bağımsız birimler olarak 24 saat boyunca hizmete açılacak şekilde modüler yapıda planlanmalıdır. 7/24 kavramı ile kütüphanenin sadece etüd salonu olarak kullanılması düşünülmemelidir, üniversitenin araştırma ihtiyaçları göz önüne alınarak buna karar verilmelidir. Eğer sadece öğrenciler için uzun saatler çalışma alanı ihtiyacı varsa bu durumda kütüphane içinde yeme içme ve güvenlik imkânlarının sağlandığı bir bölüm ya da kütüphane dışında uygun başka bir alan kullanılabilir. Kütüphane, kaynak ve hizmetleri ile bir bütün olarak düşünülmeli, gündüz çalışma olanağı bulamayan yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile akademisyenler ve araştırmacıların ihtiyaçları düşünülerek her üniversitenin kendi ihtiyaçları doğrultusunda planlama yapılmalıdır. 7/24 uygulaması yapılırken personel sayısı, personelin özlük hakları ve çalışma olanakları özel olarak düzenlenmelidir.
- 3) Kütüphanenin rahatça ulaşılabilecek giriş bölümlerinde okuma, sergi, izleme ve dinlenme alanları oluşturulmalı ve sadece bu ihtiyaçlar için gelen kullanıcılar kütüphanenin diğer bölümlerinde yoğunluk oluşturmamalıdır.
- 4) Konferans ve sergi salonları yeme, içme alanları ile birlikte planlanmalı, bu alanlar farklı sosyal ve kültürel etkinlik ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde tasarlanmalıdır.
- 5) Araştırmacılar için bireysel ve grup çalışmaları yapabilecek özel alanlar hazırlanmalıdır.
- 6) Genel alanlar çeşitlendirilmiş ve farklı biçimlerde tasarlanmış oturma grupları ile düzenlenmeli, gürültüyü en aza indirecek önlemler alınmalıdır.
- 7) Kütüphane alanları üniversitenin stratejik planlarında öngörülen büyümeyi karşılayacak biçimde planlanmalıdır. Bu raporda önerilen büyüklüklerin sadece raf, oturma alanı ve personel ofisleri için önerilen minimum büyüklükler olduğu, mimari projenin özellikleri ve üniversitenin ihtiyaçları düşünülerek toplam büyüklüklerin hesaplanması gerektiği unutulmamalıdır. Üniversitenin birden fazla yerleşkede faaliyet göstermesi durumunda merkez kütüphaneye ilave olarak diğer yerleşkelerdeki kütüphane ihtiyaçları da ayrıca hesaplanmalıdır.
- 8) Nadir ve yazma eserler ile diğer kıymetli yayınlar için depolama alanları özel olarak planlanmalı, ısı ve nem kontrolü ile gazlı yangın söndürme sistemleri binanın projelendirilmesi sırasında tasarlanmalıdır.
- 9) Deprem, yangın ve su baskınına karşı alınacak önlemler dikkat ve özenle planlanmalıdır.
- 10) Güvenlik ve sosyal-kültürel amaçlar için ses ve görüntü sistemleri planlama aşamasında düşünülmelidir.
- 11) Yayınların güvenliği için kullanılan farklı sistemler bulunduğundan bu konudaki karar projelendirme sırasında verilmelidir.

- 12) Bilgisayar ve fotokopi makinesi gibi cihazlar için mevcut ve gelecekteki ihtiyaçlar için gerekli altyapı düşünülmelidir.
- 13) Teknolojinin yoğun olarak kullanıldığı akıllı kütüphane binası ağağıdaki unsurlardan oluğmalıdır:
- İklimlerme sistemi.
  - Yangın alarm sistemi.
  - Aydınlatma kontrol sistemi.
  - Giriş kontrol sistemi (kartlı geçiş sistemi, özel koleksiyonlar için parmak damar izi okuyucu).
  - Merkezi kamera güvenlik sistemi.
  - Multimedya kontrol sistemi.
  - Asansör kontrol sistemi.
  - Otomatik garaj sistemi.
  - Merkezi UPS Sistemi.
  - Perde / panjur kontrol sistemi.
  - Uzaktan algılama kontrol sistemi.
  - Kitap güvenlik sistemi (RFID vb.).
  - Bilgilendirme, iletişim, ağ (network) ve raporlama sistemi.
  - Kütüphane otomasyon sistemi.
  - Kütüphane binası yönetim sistemi.

Bina çalışmalarının verimli ve standartlara uygun biçimde yürütülebilmesi için yukarıda özetlenen konuların detaylandırıldığı, mevcut binalara ve yeni projelere göre farklılaştırılmış uygulamaların açıklandığı bir rehber hazırlanmalı, bu rehberin hazırlanmasında mimarlar, kütüphaneciler ve üniversitelerin yapı işleri dairelerinden uzmanlar yer almalıdır.

Gerek yönetsel gerekse fonksiyonların planlanması açısından bir niversitenin kütüphane hizmetleri bir bütün olarak düşünülmeli ve tek bir merkezden yönetilmelidir. Halihazırda kütüphane ve dokümantasyon daire başkanlıkları tarafından yönetilen merkez kütüphaneler ile çeşitli fakülteler tarafından yönetilen fakülte kütüphaneleri modelleri bulunmaktadır. Bu modeller ciddi kaynak ve personel israfına neden olmakta, hizmet standartlarının oluşturulması ve geliştirilmesine engel olmaktadır. Bu nedenle bir üniversitedeki bütün kütüphanelerin yönetimi ve koordinasyonu tek bir elden ve belirlenen kural ve standartlar doğrultusunda yapılmalıdır.

2.2. İnsan Kaynakları

2.2.1. Konunun Önemi

Her birimde olduğu gibi kütüphanelerin de asıl gücünü iyi yetişmiş personel oluşturmaktadır. Üniversite kütüphanelerinin çalışmalarında başarılı olabilmesi için üniversitelerin Bilgi ve Belge Yönetimi bölümlerinden mezun, alanında yetkin, bilgi teknolojilerini kullanabilen, hizmet geliştirebilen, en az bir yabancı dil bilen, dünyadaki gelişmeleri takip ederek uygulayabilen, tercihen lisansüstü öğretim görmüş uygun nitelikte ve yeterli sayıda kütüphanecilere sahip olmaları gerekmektedir. Nicelik ve nitelik yönünden yetersiz personele sahip kütüphanelerde, kütüphane hizmetlerinden beklenen sonucun alınması mümkün değildir. Bu tür sorunlar uygulamada çeşitli yetersizliklerin ortaya çıkmasına ve hizmetlerin aksamasına neden olmaktadır. İnsan kaynağı açısından üniversite kütüphaneleri nicelik ve nitelik olarak çağdaş standartlarda olmalıdır. Üniversitelerde kütüphanelere ilişkin bir standart personel politikasının saptanarak, uygulamada karşılaşılan sıkıntıların ortadan kaldırılması gerekmektedir. Standart bir hizmetin verilebilmesi için mesleki formasyonu olan kütüphaneci sayısının diğer personele oranı ve kullanıcı başına düşen kütüphaneci sayısı, hizmetlerin istenilen düzeye çıkarılmasında önemli göstergelerdir.

2.2.2. Sorunlar

Üniversite kütüphanelerinde çalışan kütüphaneci personelin, kütüphaneciliğin gereklerine uygun olarak yetiştirilmesi ve özlük haklarında iyileştirme yapılması büyük önem taşımaktadır. Mesleki formasyona sahip olmayan kişilerin kütüphane yöneticisi olarak atanması önemli bir sorun teşkil etmektedir ve bu soruna daha çok devlet üniversitelerinde rastlanmaktadır. Üniversite yönetimlerince kütüphaneler pasif görev yeri olarak görülmekte ve farklı idari birimlerde, çeşitli pozisyonlarda çalışan kişiler söz konusu gerekçeyle kütüphanelere atanabilmektedir. Üniversite kütüphaneleri, üniversitenin başka birimlerindeki sorunlu personelin gönderileceği bir yer olmaktan çıkarılmalıdır.

Türkiye'deki üniversitelerde 9'u aktif olmak üzere 17 Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü bulunmaktadır. Bu bölümlerde lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi yapılmaktadır.

Bu rapor ile üniversitelere, bundan böyle Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlıklarına / Müdürlüklerine atanacak kişilerin;

- üniversitelerin Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü mezunlarından veya başka alanlardan mezun fakat kütüphanecilik alanında yüksek lisans derecesine sahip olan ve
- en az bir yabancı dil (tercihen İngilizce) bilen kişiler arasından atanması önerilmektedir.

Bu durum üniversite kütüphanelerinin bölümlerle olan irtibatını kolaylaştıracak ve konu uzmanlığının etkin olarak gerçekleştirilmesini sağlayacaktır.

Gerek devlet gerekse vakıf üniversitesi kütüphanelerinde çalışan meslekten personelin maaşları günümüz koşullarına göre oldukça düşük kalmıştır. Öte yandan üniversite kütüphanelerinde orta kademe kütüphane yöneticisi yetiştirmek için alt yapı oluşturulmadığı; yabancı dil bilen, teknoloji bilgisine sahip, deneyimli ve yüksek lisans derecesi olan yeterli sayıda konu uzmanı bulunmadığı; kütüphane hizmetlerinin yürütülmesine destek verecek yeterli sayıda tam ve yarı zamanlı çalışanın istihdam edilemediği görülmektedir.

Bilgi ve belge yönetimi alanında gelişen teknolojik alt yapıya bağlı olarak, yeni teknolojilere hakim ve teknoloji alanında kendini sürekli geliştiren meslek personeli ihtiyacı vardır. Personelin görev dağılımı ve yetkilendirilmesinde ihtiyaç duyulan pozisyona uygun, gerekli niteliklere sahip ve alanında yetkin personelin tercih edilmesi verimli iş süreçleri açısından önemlidir. Mesleki formasyona sahip olmayı gerektirmeyen rutin işler için ise yeterli yardımcı personel desteği sağlanmalıdır.

Devlet üniversitelerinde farklı kadrolarda (uzman, kütüphaneci, sözleşmeli, vb.) çalışan meslek personeli ortak statüde birleştirilmelidir. Atama ve yükseltmelerde mesleki yetkinlik, yönetim becerileri gibi hususlarda liyakat esaslarına dikkat edilmelidir. Personel ve ücret politikası kütüphanelerin 7/24 hizmet politikasına uygun olarak düzenlenmelidir. Bu kapsamda personele sunulan, servis, yemek ve diğer sosyal haklar yeniden düzenlenmelidir.

Ulusal ve uluslararası mesleki toplantılara katılım ve mesleki gelişmelerin takip edilmesi kütüphane hizmetlerinin gelişimi açısından önemlidir. Ayrıca, çalışanlar için mesleki uzmanlık eğitimleri, Erasmus programları, personel değişimi, mentorluk ve yetkinlik eğitimleri planlanmalıdır. Kütüphanecinin yabancı dilinin gelişimi için üniversite tarafından teşvik ve destek sağlanmalıdır.

Kütüphanelerin çalışma ortamında uygun olmayan koşulların varlığı, zaman içinde fiziksel, ruhsal ve toplumsal nitelikli meslek hastalıklarının oluşumuna neden olmaktadır. Çalışma ortamında fiziksel, biyolojik, ergonomik, kimyasal nitelikteki etkenler, çalışanın sağlığını olumsuz yönde etkilemekte ve çalışan için her faktör bir sağlık riski oluşturmaktadır. Çalışanların iş doyumunu ve yaşam kalitesinin artırılması, çalışma ortamındaki güvenlik ve çevre faktörlerinin dikkate alınması, çalışan personelin eğitimi ve çalışma ortamındaki sağlığı olumsuz biçimde etkileyecek faktörlerinin azaltılması ile mümkündür.

2.2.3. Çözüm Önerileri

Üniversite kütüphanelerindeki personel standartları için EK-2’de önerilen standartlar ile aşağıda sıralanan hususlar dikkate alınmalıdır:

- 1) Üniversite rektörlükleri, kütüphaneleri çağın gereklerine uygun hizmetler sunabilmeleri için ihtiyaç duydukları niteliklere sahip personel ile desteklemelidirler.
- 2) Çalışanların sahip olmaları gereken vasıflar, yetkinlik bazlı performans sistemine göre değerlendirilmelidir.
- 3) Çalışanların gelişimi sağlanmalı, zayıf yönleri güçlendirilmelidir.
- 4) Kütüphanelerde iş ve hizmet süreçleri tanımlı hale getirilmeli ve personelin verimli çalışabileceği şekilde düzenlenmelidir.
- 5) Çalışanların iş doyumunu ve yaşam kalitesi artırılmalıdır.
- 6) Çalışma ortamındaki güvenlik ve çevre faktörleri dikkate alınmalı, çalışan personelin eğitimi ve çalışma ortamında personel sağlığını olumsuz etkileyecek faktörler azaltılmalıdır.
- 7) Kütüphane ve çalışanlarla ilgili yasa, yönetmelik ve tüzük gibi düzenlemelerin uygulanması ve tüm kurum çalışanlarının bunları yaşam biçimi haline getirmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
- 8) İş ve hizmet süreçlerinde personelin görüş ve önerileri alınmalıdır.
- 9) 7/24 kütüphane hizmeti için kütüphanecilik hizmetleri “24 saat devamlılığı olan işler” statüsüne getirilmelidir. Kütüphane çalışanlarının özlük hakları, izinleri, ulaşımı, barınma sorunları ile yıpranma tazminatı konularında gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı ve kütüphanenin mesai saati dışında hangi hizmetleri vereceği belirlenmelidir.
- 10) Vakıf üniversitelerindeki nitelikli personel kaybının önlenmesi için ulusal düzeyde taban ücret belirlenmeli ve kamu üniversitelerindeki kütüphanecilerin aldığı ücret düzeyine uygun hale getirilmelidir.
- 11) Yabancı dil eğitimi, hizmetiçi ve mesleki eğitimlere katılım üst düzeyde tutulmalı ve yönetim bunun için gerekli desteği sağlamalıdır. Personelin mesleki gelişimi konusunda Üniversitelerin Bilgi ve Belge Yönetimi bölümleri ile daha fazla işbirliği yapmaları sağlanmalıdır.
- 12) Üniversite kütüphanelerinde teknolojik gelişmelerden dolayı elektronik kaynak ve hizmetlerin altyapısının oluşturulmasında, yazılım ve donanım altyapısının kurulmasında, hizmetlerin yürütülmesi ve geliştirilmesinde, gerektiğinde üniversitenin bilgi işlem birimine bağımlı kalınmaksızın işlemler gerçekleştirebileceği bir bilgi işlem birimi olmalıdır. Burada bilgisayar ve ağ teknolojileri konusunda uzman ve nicelik olarak yeterli bilişim uzmanı personelin görevlendirilmesi sağlanmalıdır.

2.3. Kütüphane Bütçesi

2.3.1. Konunun Önemi

Kütüphanelerin eğitim, öğretim ve araştırmaya gerektiği gibi destek verebilmelerinin en önemli ön koşullarından biri, kütüphanelere yeterli ve sürdürülebilir bir bütçe sağlanmasıdır. Bu bölümde bütçe ile kastedilen, basılı ve elektronik yayın alım ve abonelikleri için yıllık olarak ayrılan parasal kaynaklardır. Diğer harcamalar belirlenen standartlardan yola çıkılarak ayrıca hesaplanmalıdır. Basılı ve elektronik bilgi kaynakları, eğitim, öğretim ve bilimsel araştırmanın vazgeçilmez unsurudur. Yeterli kütüphane bütçesine sahip üniversiteler, araştırmalara, dolayısıyla yeni bilgi üretimine gerekli katkıyı sağlamakta, ürettiği bilgi endüstride uygulama alanı bularak üniversiteye ve ülkeye ekonomik girdi oluşturmaktadır. Üniversitelerin araştırma performansı, yayın üretimi, diğer üniversiteler arasındaki yeri ve dünyadaki görünürlüğü kütüphanelere ayırdıkları mali kaynak oranı ile yakından ilgilidir.

2.3.2. Sorunlar

2013 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda, devlet üniversitelerinin Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı sermaye giderlerinde yer alan yayın alım bütçeleri toplamı 62.854.000,00 TL olup, üniversite toplam bütçelerinin %0,04'ü ile %3,3'ü arasında değişmektedir. Bunun parasal karşılığı ise 20.000,00 TL ile 5.600.000,00 TL arasında değişmektedir. 104 devlet üniversitesinden sadece 17'sinin bütçesi 1.000.000,00 TL ve üzerindedir. 2013 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmelerinde ise, devlet üniversitelerinin yayın alımları için cari ve sermaye bütçelerinde yıl içerisinde yapılan ödenek aktarmaları ile basılı yayın alımlarında 20.332.736,20 TL, elektronik yayın alımlarında 65.683.708,15 TL olmak üzere toplam 86.016.444,35 TL ödenek kullanılmıştır. Gerçekleşmeler sonucu kullanılan bu ödenek tutarı, üniversite toplam bütçelerinin %0,02'si ile %2,96'sı arasında değişmektedir. Bunun parasal karşılığı ise 11.405,36 TL ile 5.018.439,31 TL arasındadır. 2013 yılı bütçe gerçekleştirmelerinde, 104 Devlet üniversitesinden sadece 20'sinin bütçesi 1.000.000,00 TL ve üzerinde olup, basılı ve elektronik yayın alımlarında kullanılmak üzere yıl içerisinde aktarılan ödenek tutarı ise 23.162.444,35 TL'dir. Üniversitelerde kişi başına yayın alım bütçesi ise 1,88 TL ile 774,19 TL arasında değişmektedir. Yıllara göre bütçe gerçekleştirmelerinde, basılı ve elektronik yayın alımlarında kullanılmak üzere aktarılan ödenek tutarları düzenli olmayıp üniversitelerin bütçe performansına göre değişmektedir. Vakıf üniversitelerinin yayın alım bütçeleri açıklanmadığından bu konuda bir karşılaştırma yapılamamaktadır.

Gelişmiş ülkelerde, kütüphane yayın alım bütçesinin üniversitenin toplam bütçesine oranı %3-4 civarındadır. Türkiye'de ise 2013 yılında 104 devlet üniversitesinden sadece 7'si, %1'i aşabilmiştir. EK-3'ten de anlaşılacağı üzere Türkiye'de kütüphane bütçesi konusunda herhangi bir standart olmadığından, kütüphane koleksiyonunun geliştirilmesi ve güncel tutulması, üniversite yönetimlerinin kütüphane bütçesi ile ilgili kararları doğrultusunda şekillenmektedir.

Devlet üniversite kütüphanelerinin bütçesi yukarıda belirtilen sorunlara rağmen 2009 yılına kadar düzenli artış göstermiştir; ancak 2010 yılında uygulamaya konulan yeni bütçe yapısı, kütüphane bütçelerinin farklı birimlere kolayca aktarılması, artışların düzenli yapılmaması gibi olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. Mevcut bütçe yapısı ile ilgili yapısal değişiklikler ve sorunlar şu şekilde ifade edilebilir

- 1) Her yıl Resmi Gazete’de yayınlanan yatırım programları içerisinde ayrı bir proje olarak yer alan Üniversite Kütüphaneleri yayın alım projelerinin 2009 yılından itibaren üniversitenin diğer birimlerinin projeleri ile birleştirilerek Muhtelif İşler projesi altında toplu olarak yer alması (Örneğin 2009HO32580 Muhtelif İşler (DAP) / Büyük Onarım-Tadilat, Makine Teçhizat, Bilgisayar Donanım ve Yazılım, Alt Yapı, Bakım Onarım, İdame-Yenileme, **Kütüphane Yayın Alımı**, Taşıt Alımı / 2009-2009 / 3.228.000 TL).
- 2) Yıllar itibari ile yatırım programlarında yer alan yayın alım projelerinin dışında yer aldığı projeler arası ödenek aktarma yetkisi, 2007 yılına kadar Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığında (Şu anki adı: Kalkınma Bakanlığı), 2008 yılında Milli Eğitim Bakanlığında, 2009 yılından itibaren ise Üniversite Rektörlerinde olması farklı uygulamaları beraberinde getirmiştir.
- 3) Kütüphane yayın alımlarının 2009 yılından itibaren Toplulaştırılmış Muhtelif İşler Projesi’nde yer alması ile birlikte aynı projede parası olan diğer birimlerin bütçeden daha fazla pay alması nedeniyle kütüphane bütçelerinde azalmalar görülmüştür.
- 4) Vergilendirme konusunda son yıllarda gerçekleştirilen yanlış yorum ve tutarsız uygulamalar, üniversitelerin kütüphane yayın alım bütçelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Elektronik kaynakların yurt dışından satın alınmasında, KDV ile ilgili istisna getiren mevzuat düzenlemeleri göz ardı edilerek, kamu yararı gözetilmeden yerel vergi dairelerinin verdiği özelgeler ile KDV istenmesi kütüphanelerin bütçesini olumsuz yönde etkilemektedir (Örneğin: İzmir Vergi Dairesinin 14 Eylül 2012 tarihli özeldesi).

2.3.3. Çözüm Önerileri

Üniversite kütüphanelerindeki bütçe standartları için EK-3’te önerilen standartlar ile aşağıda sıralanan hususlar dikkate alınmalıdır:

- 1) Üniversiteler 2015 yılından başlayarak toplam bütçelerinin asgari %1’ini, sonraki 3 yılda ise %0,25’lik artışlarla 2018’de %1,75’lik kısmını yayın alımı için ayırmalı, yeni kurulan üniversitelerde 3 yıl boyunca bu miktar %5’ten aşağı olmamalıdır.
- 2) Üniversitelerin Yatırım Programı’nda Muhtelif İşler Projesi altında yer alan Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığının sermaye giderlerindeki Kütüphane Yayın Alım Projesi, Muhtelif İşler Projesi’nden çıkarılarak Yatırım Programı’nda bağımsız bir proje olarak yeniden düzenlenmelidir.
- 3) Bütçe; enflasyon, döviz kuru farkı, yeni açılan bölümler ve artan kontenjanlar dikkate alınarak her yıl artırılmalıdır.
- 4) Vakıf üniversitelerinin kütüphane bütçeleri her yıl açıklanmalıdır.

- 5) Uluslararası karşılaştırmalı bütçe istatistiklerinde kütüphane açısından gelişmişlik düzeyinin takip edilebilmesi için Analitik Bütçe Sınıflandırmasında Genel Yönetim Bütçelerinin “03. Cari” ve “06. Sermaye” bütçesinde yer alan kütüphane yayın alımları gider kodları cari ve sermaye bütçesinde aynı olacak şekilde yeniden tanımlanmalıdır.
- 6) Üniversitelerin kütüphane yayın alımları ödeneklerinin kur artışından etkilenmemesi ve verimli kullanılabilmesi için mali yılbaşında tamamının serbest bırakılması sağlanmalıdır.
- 7) EK-2’de verilen koleksiyon standartlarında belirlenen oranlar yakalanıncaya kadar üniversitenin fonlarından kütüphanelere ek kaynak ayrılmalıdır.
- 8) Üniversitelerin kütüphane yayın alım bütçelerini tehdit eden vergilendirme konusu (KDV, Damga Vergisi, Kurumlar Vergisi, Gümrük Vergisi vs.) yükseköğretim mevzuatında ve ilgili diğer mevzuatta istisna kapsamında olmalı ve bu durum açık bir şekilde belirtilmelidir.
- 9) Mevcut yükseköğretim mevzuatında istisna düzenlemesi olmadığından 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’nun 19. Maddesinde^(*) geçen hükmün, ilgili kanundaki 17(1) maddesinin yurt dışından satın alınan elektronik kaynakların KDV istisnası yönünden açıklığa kavuşturulması sağlanmalıdır.

---

*İstisnaların sınırı: **“Madde 19 (1).** Diğer kanunlardaki vergi muafık ve istisna hükümleri bu vergi bakımından geçersizdir. Katma değer vergisine ilişkin istisna ve muafiyetler ancak bu Kanuna hüküm eklemek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir. 2.Uluslararası anlaşma hükümleri saklıdır.

2.4. Kütüphane Koleksiyonu

2.4.1. Konunun Önemi

Koleksiyon, kütüphanelerin en önemli unsurlarından biridir ve her türlü yazılı, basılı ve elektronik ortamda kayıtlı bulunan kaynaklardan oluşur. Kütüphane, üniversitedeki eğitim, öğretim ve araştırma etkinliklerini destekleyebilmek için uygun bir koleksiyona sahip olmalı, kullanıcılarının gereksinim duyduğu her türlü bilgi kaynağını (basılı, elektronik, görsel-işitsel) nitelik ve nicelik açısından değerlendirerek kütüphaneye kazandırmayı hedeflemelidir. Sayı ve kalite bakımından belli bir düzeyde koleksiyona sahip olmayan kütüphaneler etkin bir hizmet verememektedir. Üniversite kütüphaneleri, satın alma, bağış ve değişim yöntemlerinin yanı sıra, elektronik veri tabanlarının erişimine olanak sağlayan abonelik, kaynak paylaşımı ve diğer işbirliği politikaları çerçevesinde basılı ve elektronik bilgi kaynaklarını temin etmelidir.

Günümüzde bilgi kaynakları önemli ölçüde elektronik ortamda yayınlanmakta ve basılı bilgi kaynakları da hızla elektronik ortama taşınmaktadır. Üniversite kütüphaneleri de bu değişim ve dönüşüme uyum sağlamak zorundadır. Elektronik ortamdaki kütüphane kaynakları ayrı bir öneme sahiptir; çünkü elektronik kaynakların kullanımında zaman ve mekân sınırı ortadan kalkmakta ve böylece uzaktan öğretim görenler elektronik kütüphane koleksiyonlarından eşit şartlarda yararlanabilmektedir.

2.4.2. Sorunlar

Üniversite kütüphanelerinin pek çoğunun bir stratejik planı bulunmaması kütüphane kaynak ve hizmetlerini olumsuz etkilemektedir. Kütüphaneler için hazırlanan stratejik plan, bağlı bulunduğu üniversitenin stratejik planı içinde yer almalı ve üniversitenin hedefleri ile uyumlu olmalıdır. Bu nedenle kütüphaneye ait bir stratejik plan mutlaka hazırlanmalı; bu plan doğrultusunda çekirdek koleksiyon oluşturulmalı; üniversitenin eğitim, öğretim programları ile uyumlu bir koleksiyon geliştirilmeli ve bu koleksiyonun güncel tutulması için yeterli bütçe ayrılmalıdır.

Türkiye’de üniversite kütüphaneleri arasında hizmet ve imkânlar açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılığın en önemli sebebi ulusal üniversite kütüphanesi standartlarının oluşturulmamış olmasıdır. Ayrıca, üniversitelerde kütüphanelere ayrılan bütçe oranlarında önemli farklılıklar vardır. Bunları gidermek için üniversite kütüphanelerinin sahip olması gereken asgari koşullar belirlenmeli, kütüphaneler arasında gerekli olan uyum/bağlantı sağlanmalı ve bu koordinasyonun etkin bir şekilde işletilebilmesi için bu rapor çerçevesinde önerilen standartlar uygulamaya konulmalıdır.

Kütüphanenin sahip olduğu bilgi kaynaklarının dijital ortama aktarılması ve erişilebilirliğinin sürekli tutulması gerekmektedir.

Karşılaşılan bir diğer sorun da yeni oluşturulan araştırma merkezleri ve fakülte kütüphaneleri için merkez kütüphane koleksiyonun bölünmesidir. Gerek personel, gerek kaynak yönetimi açısından bu durum beklenmeyen problemlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Bir diğer sorun ise devlet üniversitelerinde ihale süreçlerinin çok uzun olması nedeniyle akademisyen ve öğrencilerin kitap isteklerinin çok geç karşılanmasıdır.

2.4.3. Çözüm Önerileri

Üniversite kütüphanelerindeki koleksiyon standartları için EK-2’de önerilen standartlar ile aşağıda sıralanan hususlar dikkate alınmalıdır:

- 1) Üniversite kütüphaneleri basılı ve elektronik dermenin nicelik ve niteliğine ilişkin seçim, sağlama, bağış ve değişim yöntemlerini, elektronik veri tabanlarının erişimine olanak sağlayan abonelik, kaynak paylaşımı ve diğer işbirliği politikalarını, düzenleme ve ayıklama konularındaki stratejilerini, ilkelerini ve ölçütlerini kapsamlı bir şekilde düzenlediği ve üniversitenin ilgili kurullarınca onaylanmış “yazılı” bir “Derme Geliştirme Politikası”na sahip olmalıdır.
- 2) Derme geliştirme yalnızca sahip olunan bilgi kaynaklarını değil, erişim sağlanabilen tüm ortamlardaki bilgi kaynağını kapsayacak biçimde düşünülmelidir. Bilimsel ve akademik bilgi kaynaklarının açık erişim olarak kullanıcıların hizmetine sunulmasında üniversite kütüphaneleri en üst düzeyde gayret göstermelidir. Bu konuda üniversite kütüphaneleri işbirliği içinde hareket etmelidir.
- 3) Üniversite kütüphaneleri güncel bilgi kaynakları ile hizmet verme konusuna en çok önem vermesi gereken kütüphane türüdür. Bu nedenle dermenin güncellenmesi için “ayıklama” çalışmaları belirli sürelerde düzenli olarak ve hassasiyetle yapılmalıdır. Dermenin ayıklanmasına ilişkin ilkeler ve ölçütler derme geliştirme politikasında kapsamlı bir şekilde belirtilmelidir.
- 4) Kütüphane dermesinin kullanımına ilişkin istatistikler ve ölçümler, yeni dermenin eklenmesine ve dermeden ayıklanacak olanlara karar verilmesinde etkin bir biçimde kullanılmalıdır.
- 5) Kütüphanelerarası ortak derme geliştirme ve işbirliği çalışmaları etkin ve yeterli bilgi hizmetlerinin verilmesinde önemli bir araçtır. Ortaklık ve işbirliği çalışmaları ulusal düzeyde oluşturulacak bir merkezden koordine edilmeli ve yürütülmelidir.
- 6) Kütüphane koleksiyonunun özellikle de elektronik kaynakların etkin kullanımı konusunda üniversite kütüphanesi tüm kullanıcılarına bilgilendirme toplantıları ve dersler düzenlenmelidir. Bu konudaki önerimiz “Kullanıcı Hizmetleri ve Bilgi Okuryazarlığı Dersi” başlığı altında ayrıntılı olarak verilmiştir.

- 7) Üniversite kütüphaneleri aynı zamanda bulunduğu şehirde ve bölgede, o bölge ile ilgili tüm bilgi kaynaklarının toplandığı bir merkez konumunda olmalıdır. Kütüphane bu türden yerli ve yabancı bilgi kaynaklarının seçimi, sağlanması ve hizmete sunulması konusunda özel olarak yetiştirilmiş kütüphanecilere sahip olmalıdır.
- 8) Üniversite kütüphanelerinde bulunan yazma ve nadir eserlerin tamamının standartlara uygun olarak dijitalleştirilmesi ve elektronik ortamda serbest olarak tüm araştırmacıların hizmetine sunulması için üniversite yöneticileri kütüphanelere her türlü desteği sağlamalıdır.
- 9) Üniversite kütüphaneleri, üniversitedeki eğitim, öğretim ve araştırma faaliyetlerini destekleyebilecek büyüklükte ve kapsamda bir koleksiyona sahip olmalıdır.
- 10) Kütüphane koleksiyonu, kayıtlı bilginin bütün biçimlerini içermeli; koleksiyonda kitap ve dergilerin yanı sıra elektronik kaynaklar ve görsel-işitsel materyaller bulunmalı, kullanıcıların gereksinim duyduğu her türlü bilgi kaynağına erişim sağlamalıdır.
- 11) Kütüphane koleksiyonu oluşturulurken başlangıçta çekirdek koleksiyona (core collection) ağırlık verilmeli, her bilim dalı için en fazla öneme sahip kitaplar, dergiler ve diğer materyaller önem derecesine göre sağlanmalıdır.
- 12) Lisans öğrencileri ders programları gereği aynı kaynağa ihtiyaç duyacağından rezerv koleksiyonu aktif biçimde kullanılmalı ve ilgili kaynakların basılı ve elektronik versiyonlarına erişim sağlamalıdır.
- 13) Danışma kaynakları öğrenciler için standart ve disiplinlerarası dizin ve kaynakları içermeli ve bu kaynaklara etkin erişim sağlanmalıdır.
- 14) Öğrencilerin ödev, sunum ve projelerinde kullanmaları gereken kaynakların ait olduğu disiplinlerin dışında ilgili diğer disiplinlere ait kaynaklara da erişim sağlanmalıdır.
- 15) Kütüphanelere kullanıcıların kişisel ilgi alanlarına yönelik ve onları araştırmaya teşvik edecek bilgi kaynakları da sağlanmalıdır.
- 16) Koleksiyon politikaları güncel etkinlikler, kültürel ilgi alanları, kariyer imkanları gibi ihtiyaçların parçası olan konularda da bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmelidir.
- 17) Koleksiyon değişen ders programlarına ve kullanıcı beklentilerine duyarlı ve dinamik bir yapıda olmalıdır.
- 18) Kaynak seçiminde öğretim üyeleri ile iş birliği yapılmalıdır. Çekirdek koleksiyon oluşturulduktan sonra, kurumun eğitim-öğretim politikalarını ve faaliyetlerini destekleyen güncel koleksiyon için öğretim üyelerinin profilleri oluşturularak yeni yayın seçiminde bulunmaları teşvik edilmelidir.
- 19) Kütüphane koleksiyonu açık raf sistemine göre düzenlenmeli, kullanıcıların kaynaklara kolaylıkla erişebilmeleri sağlanmalıdır.
- 20) Kütüphane koleksiyonu üniversitenin ihtiyaçlarına göre düzenli olarak kontrol edilmeli ve koleksiyonun güncelliği sağlanmalıdır.
- 21) Koleksiyonun sayısından çok niteliğine önem verilmelidir.

22) Kütüphane kaynaklarının kaydı uluslararası standartlara uygun olarak oluşturulmalı, bu yolla toplu katalog oluşturulmasına ve kaynak paylaşımına zemin hazırlanmalıdır.

2.5. Kullanıcı Hizmetleri ve Bilgi Okuryazarlığı Dersi

2.5.1. Konunun Önemi

Kullanıcısı olmayan bir kütüphane düşünülemez. Üniversite kütüphaneleri tüm çalışmalarını ve hizmetlerini kullanıcıların gereksinimlerini karşılamak üzere yapmalı ve geliştirmelidir. Sınırlı parasal kaynağın doğru hizmetlerin tasarlanmasında kullanılması, kütüphanelerin ve kütüphanecilerin birincil görevidir. Hizmetlerin tasarlanmasında kütüphanenin, üniversitenin stratejik hedefleri ile uyumlu adımlar atması ve bunun ötesinde kütüphanenin üniversite stratejik plan hazırlıklarına katkı vermesi çok önemlidir.

Bilgisayar ve internet günümüz insanının yaşamında önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle genç nesil bilgi teknolojisi ürünleri ile dijital dünyanın bir parçası haline gelmiştir. Dolayısıyla kütüphane hizmetleri planlanırken günümüz insanının ihtiyaçları ve bilgi teknolojileri ile ilgileri düşünülerek planlama yapılmalıdır.

İnternetin bilgi paylaşımını kolaylaştırması, kaynağı ve doğruluğu belli olmayan bilgilerin hızla yayılmasına neden oldu. Katlanarak artan bilgi okyanusunda, doğru bilgi kaynaklarına ulaşmak için başvurulan arama motorları, seçimi ve ayıklanması çok güç sonuçlar vermeye başladı.

Bu durumla gereği gibi baş etmek ve öğrencileri ihtiyaç duyduğu yeteneklerle donatmak için gelişmiş ülkeler, e-okuryazarlık dersleri açmakta, çeşitli programlar uygulamakta ve bu programları müfredatının her aşamasına entegre etmektedir. Dijital dünyada bilgiyi yönetmek, öğrencileri bu yeni dünyanın ihtiyaç duyduğu yeteneklerle donatmak ve bilgi okuryazarı bireyler olarak yetiştirmek üzere dersler açmak gerekmektedir.

2.5.2. Sorunlar

Bir üniversite kütüphanesi temelde öğretim üyeleri, öğrenciler ve idari personel olmak üzere üç kullanıcı grubuna hizmet vermektedir. Bu üç grubun kütüphane kullanım amaçları ve kullanım biçimleri birbirinden ayrıldığı gibi, öğrenci grubu kendi içinde lisans ve lisansüstü gibi kategorilerde farklılıklar gösterir. Kütüphaneler hizmetlerini bu grupların farklı beklenti ve ihtiyaçlarına göre; üniversitelerin var oluş amaçları olan araştırma, eğitim ve öğretime göre şekillenmek zorundadır. Tüm bu beklenti ve ihtiyaç farklılıkları kütüphanelerin geneli için aynı profilde hizmet sunulmasını yanlış kılmakta ve üniversitelerin kendi kullanıcılarını tanımak ve buna uygun hizmetler geliştirmek için çaba harcamalarını gerektirmektedir. Günümüzde kütüphanelerden teknolojinin de itici gücü ile hizmet çeşitliliği beklenmektedir. Bilgi teknolojileri ile gelen elektronik kaynaklar, dijital içerik taşıyıcılar, web keşif araçları gibi yeni nesil hizmetlere paralel olarak ödünç verme, danışma gibi geleneksel hizmetlerin de sürdürülmesi beklenmektedir. Günümüzde kütüphane kullanımı fiziksel mekandan ve zamandan bağımsız olarak 7/24 gerçekleşmektedir. Bu da

kendi içinde fırsatlar yarattığı kadar, zorlukları da beraberinde getirmektedir. Liselerden gerekli bilgi okuryazarlığı formasyonuna sahip olmadan mezun olan öğrenciler, üniversitelerde ilk kez gerçek bir kütüphane ile tanışmaktadır. Öğrencilere yaşam boyu eğitim için edinilmesi gerekli olan bilgi okuryazarlığı becerileri, üniversite öncesinde kazandırılmadığından, üniversitede verilmeye çalışılmaktadır. Kütüphanecilerin donanımlarında da çeşitli eksiklikler bulunmakta ve meslek içi eğitim ihtiyacı hissedilmektedir. Bu konu “insan kaynakları” başlığı altında ayrıca vurgulanmıştır.

2.5.3. Çözüm Önerileri

Üniversite kütüphanelerinde kullanıcı hizmetleri planlanırken EK-1’de önerilen ders planı taslağı, EK-2’de önerilen standartlar ve aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- 1) Günümüzde bilgiyi arama ve kullanma davranışı açısından kullanıcılar, dijital göçmenler ve dijital yerliler olarak iki grupta anılmaktadır. Bu gruplara mensup kullanıcının ihtiyaçları ve öğrenme yaklaşımları iyi analiz edilmelidir. Karma hizmet sunularak iki grubun da ihtiyaçları karşılanmalı, grupların gösterdiği farklı öğrenme alışkanlıkları dikkate alınmalıdır.
- 2) Genel olarak akademisyen, öğrenci ve idari personel olarak kategorilendirilen kullanıcılar için tanımaya yönelik analiz süreci ve karma hizmet anlayışı devam ettirilmelidir.
- 3) Kütüphaneler farklı yayın formatlarını (basılı, elektronik, görsel-ışitsel) sunmak üzere gerekli alt yapıyı barındırmalıdır.
- 4) Cep telefonu, tablet bilgisayar gibi mobil araçlar üzerinden erişilebilen arayüzler oluşturulmalı, hizmetler bu yeni platformlara taşınmalıdır.
- 5) Kütüphane binalarında çalışma alanları çeşitlendirilmeli ve teknoloji yoğun ve grup olarak yürütülen proje tabanlı öğretim programlarını destekleyecek çalışma mekanları yaratılmalıdır.
- 6) Kullanıcıları teknoloji ile tanıştırmak ve gereksinimlerini karşılamak için dizüstü bilgisayarlar, iPad ve benzeri tablet bilgisayarlar, hesap makineleri ve daha pek çok elektronik cihazı ödünç vermeye başlamalıdır.
- 7) Koleksiyon geliştirme modeli olarak kullanıcıya ihtiyaç duyduğu an, ihtiyaç duyduğu kaynağa erişimini sağlayan “kullanıcı odaklı koleksiyon geliştirme” ya da “kısa süreli erişim modelleri” değerlendirilmeli ve bunun önündeki bütçe yönetim engelleri kaldırılmalıdır.
- 8) Kütüphaneler yaptıkları her türlü yatırımın geri dönüşünü de takip ile yükümlüdür. Bu nedenle kaynaklar ve hizmetler başarılı ve hiç sonlanmayan tanıtım çalışmaları ile desteklenmelidir.
- 9) Kullanıcı nerede ise orada olunması önemlidir. Bu bakımdan kampüs genelinde görünür olmanın ve sosyal medyadan faydalanmanın, hizmetleri buralara taşımanın yolları aranmalıdır.
- 10) Kütüphaneciler yeni teknolojiler ile buna bağlı yeni hizmetler alanında yetiştirilmeli ve aynı zamanda tanıtım ve pazarlama alanında da eğitimlerle desteklenmelidir.

- 11) Üniversite kütüphanelerinin, bağlı olduğu üniversitelere kattıkları artı değerini alışılmış ölçütlerle tespiti yanılgılara sebep olabilir. Yeni ve evrensel kütüphane ve kullanıcı hizmetleri tanımına doğru ilerlerken, kütüphanelerde aşağıda sıralanan örneklerdeki gibi yeni birimler kurgulanmalı ve üst yönetimlere kütüphanenin hangi farklı alanlarda katkısı olabileceği gösterilmelidir:
- a) **Bilimsel İletişim Birimi:** Telif hakları ve açık erişim yayıncılık konularında destek verebilir ve kurumsal arşiv çalışmalarını yürütebilir.
  - b) **Araştırma Destek Birimi:** Araştırmacıyı desteklerken üniversite adına bibliyometrik çalışmaları yürütebilir.
  - c) **Öğretim Destek Birimi:** Bilgi okuryazarlığı programlarının yürütücülüğü dışında araştırma yöntemleri derslerine destek verebilir ya da gelen isteklere göre derslere özel programlar hazırlayabilir.
- 12) Üniversite kütüphaneleri öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerini kazandırmak üzere oryantasyon ve eğitim programları düzenlemelidir.
- 13) Eğitim programları; “araştırma teknikleri”, “kaynak değerlendirme”, “bilginin etik kullanımı”, “atıf yapma” gibi pek çok konuyu içermelidir.
- 14) Üniversiteler bu eğitimleri müfredatın içine koymalı, kredili ya da kredisiz ders olarak bu çabaların daha büyük başarı ile sonuçlanmasına destek olmalıdır.
- 15) Bu çabaların her üniversite bünyesinde yeniden tekrarlanması yerine, mesleki örgütlerle işbirliğine gidilerek EK-1’deki ders önerisi çerçevesinde merkezi olarak düzenlenmelidir.

2.6. Teknoloji Altyapısı

2.6.1. Konunun Önemi

Kütüphaneler bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da teknolojiyi ilk uygulayan ve yeni teknolojilerden öncelikle etkilenen kurumlardan olmaya devam edecektir. Özellikle İnternetin ve elektronik yayıncılığın yaygınlaşması ile beraber kütüphanelere gelerek kullananlar kadar İnternet üzerinden kütüphaneyi kullanan kitleler oluşmuştur. Öğretim üyelerinin büyük bir bölümü artık kütüphane kaynaklarını odalarından ya da laboratuvarlarından kullanmaktadırlar. Kütüphanelerin mali kaynaklarının çok büyük bir oranı artan biçimde elektronik kaynaklara harcanmaktadır. Bu nedenle kullanıcıların olduğu her yerde olmayı amaç edinen kütüphaneler, tüm hizmet ve olanaklarından en hızlı ve güvenilir şekilde kullanıcılarını yarandıracak sistemler ve altyapılar kurmak ve bulut bilişimden daha fazla yararlanmak zorundadırlar.

2.6.2. Sorunlar

Kütüphane bütçelerinin büyük kısmının elektronik kaynaklara ayrılmasına ve kullanıcıların büyük bölümünün kütüphane kaynaklarını uzaktan kullanma isteklerine rağmen, birçok üniversite kütüphanesi web sitesinin tasarımı yetersizdir. Öte yandan uluslararası standartlardan yoksun ve üniversite içindeki diğer sistemlerle uyumlu olmayan otomasyon sistemleri nedeni ile kaynaklar boşa harcamakta, kullanıcılar aradıkları bilgi kaynaklarına erişememektedir. Günümüzde üniversite öğrencileri ağırlıklı olarak akıllı telefonlar ve mobil cihazlar kullanırken üniversite kütüphaneleri onlara uygun ürün ve hizmet geliştirememektedir. Önümüzdeki dönemlerde bu konuda ciddi iyileştirmeler yapılamaz ise FATİH projesi ile büyüyen ve üniversiteye gelen gençlik ile kütüphaneler arasında büyük bir uçurum meydana gelecektir. Ayrıca kütüphane binaları içinde inovasyon ve girişimciliği destekleyici alanların eksikliği, yeni fikirlerin hayata geçirilmesini engelleyici bir unsurdur ve bu eksikliklerin bir an önce giderilmesi gerekmektedir.

2.6.3. Çözüm Önerileri

Üniversiteler bilişim altyapısı kurarken ve çeşitli faaliyetleri için otomasyon yazılımları seçerken bu yazılımların birlikte işleyebilirliğine dikkat etmeli ve tüm bilişim altyapısını bir bütün olarak planlamalıdır. Aynı şekilde, üniversiteler kurumsal düşünmek yerine global düşünmeli ve sistemlerini tüm dünya ile uyumlu ve birlikte çalışabilir sistemlerle oluşturmalıdır. Kütüphanelerin bünyesinde en az bir adet bilişim altyapısından sorumlu ve bilişim geçmişine sahip uzmanın bulunması hayati derecede gereklidir. Kısaca ifade etmek gerekirse;

- konusunda uzman profesyoneller tarafından yönetilen,
- uluslararası standartlara uygun,
- birlikte çalışabilirlik prensiplerine göre tasarlanmış,

- enerji kesintisi, yedekleme ve acil durum yönetimi (disaster recovery) konularında önlemler alınmış bilişim altyapısı, kütüphanelerin olmazsa olmazlarındandır.

Kütüphanelerin teknolojik altyapısı ile ilgili hususlar ise şu şekilde sıralanabilir:

- 1) **Web Sitesi:** Günümüzde kütüphane web sitelerinin mimarisi kullanıcıların gerçek ihtiyaçlarını karşılamaya dönük olmak zorundadır. Hedef kullanıcılara (öğrenci, öğretim üyesi ve araştırmacılar) karmaşık sistemler yerine, bilgiye erişimi kolaylaştıran fonksiyonel sistemler sunulmalıdır. Bunun için kullanıcıyı merkeze alan tasarımlar ve kullanıcının gerçek ihtiyacını belirlemek için çeşitli analizler yapılmalıdır. Gelişen web teknolojileri ile beraber yeni nesil kullanıcıların bilgiye erişim davranışlarını temel alarak web siteleri hazırlanmalı ve onların en kısa yoldan aradıkları bilgiye erişmelerine olanak sağlanmalıdır. Kullanıcının neye ihtiyacı olduğu tespit edilip, doğru bilgi kaynaklarına yönlendirilmelidir. Sahip olduğumuz bilgi kaynaklarına erişim hızlandırılmalı, kullanıcıların bilgiye erişim için harcadıkları zamandan tasarruf etmeleri sağlanmalıdır. Hazırlanacak web sitesi mutlaka bir içerik yönetim sistemi (Content Management System) ile hazırlanmalı ve yönetilmelidir. Bu şekilde daha etkin ve etkili web sitelerinin tasarlanmasına ve içeriklerinin yönetilmesine imkân sağlanmış olacaktır.
- 2) **Entegre Kütüphane Otomasyon Sistemi:** Üniversite kütüphaneleri, işlevsel ve yeterli bir kütüphane otomasyon sistemi ile üniversiteye, etkin bilgi ve araştırma hizmeti verebilir. Bütünleşik kütüphane otomasyon sistemleri, kütüphanelerin, yeni teknolojilerin etkisiyle geçirdikleri evrime ayak uydurması sayesinde gelişmektedir. Kütüphane otomasyon sistemlerinde aranan en önemli özellik kütüphane işlerini ekonomik şekilde bütünleşik olarak yapabilmesidir. Kullanıcıların zamanla değişen taleplerini karşılamak için tüm basılı ve elektronik kaynaklara erişim sağlayan, referans hizmetlerinde bütünleşik yapıya sahip olmasıdır. Kütüphanelerdeki elektronik kaynakların sayısının giderek artması, kitap siparişlerinin ve buna paralel olarak kataloglama sayısının artması, bütçe kontrolünün gerekliliği, istatistik almanın giderek daha önemli hale gelmesi gibi değişkenler kütüphaneler için hızla daha büyük bir gereksinim haline dönüşmüştür. Kütüphane otomasyon sisteminde olması gereken ana modüller şu şekilde sıralanabilir:
  - OPAC (sorgulama ara yüzü).
  - Sağlama.
  - Muhasebe ve bütçe kontrolü.
  - Kataloglama ve veri tabanı yönetimi.
  - Otorite kontrolü.
  - Süreli yayın kontrolü.
  - Ödünç verme (güvenli, kendi kendine hizmet verme fonksiyonuna sahip).
  - Rezerv.

- Kütüphanelerarası Ödünç Verme (ILL - Inter Library Loan).
- Elektronik koleksiyonlar.
- Elektronik koleksiyon yönetimi.
- Elektronik kaynaklara kampüs dışı erişim hizmeti.
- Üniversitlerdeki kampüs kart, öğrenci sistemleri gibi ortak uygulamaları destekleyen modüller.

Kütüphane otomasyon sistemi aşağıdaki standartlarla tamamen uyumlu olmalıdır:

- Elektronik veri değişimi (EDI).
- Z39,2 MARC21.
- RDA.
- Z39,71 MARC21 “holdings” formatı veya Z39.44 süreli “holdings” ve Z39.57 süreli yayın dışındaki kayıt formatı.
- Z39.50 “Bilgi Erişim Hizmet Tanımı” ve “Kütüphane Uygulamalarında Protokol Özelliği”.
- Z39.56 süreli yayın kaydı ve tanımlayıcı (SICI).
- “Unicode” karakter seti desteği.
- 39 kodlu barkod/RFID etiketi.
- 128 kodlu barkod/RFID etiketi.
- HTTP.
- TCP/IP standartları, telnet, FTP, SMTP, SSH, SFTP vb.

- 3) **Mobil Uygulamalar:** Artık kütüphaneler standart web sitelerinin yanında mobil web siteleri de oluşturmalıdır. Bu web siteleri standart web sitesi ile aynı fonksiyonları içermeli, tüm hizmet ve olanaklara ulaşmayı sağlamalıdır. Ayrıca bugün birçok veri tabanı ve elektronik kitap ve dergi üreticisinin mobil uygulamaları mevcuttur. Bu uygulamalar, ürünlerin her yerden ve kolayca kullanılmasına imkan sağlamaktadır. Kütüphaneler bu uygulamaları da web sitelerinde kullanıcılarına göstermeli ve kullanımlarını teşvik etmelidir.
- 4) **Sosyal Medya:** Kullanıcılarının olduğu her yerde olmayı amaç edinen kütüphaneler sosyal medyayı iyi kullanmalı ve sürekli güncellenen sosyal medya araçlarına sahip olmalıdır. Popüler sosyal medya araçlarından olan “facebook” ve “twitter” büyük kullanıcı gruplarını kendine çekmektedir. Sosyal medya üzerinde hizmet veren kütüphaneler güncel bir içerikle beslendiğinde kullanıcılara erişimde emsalsiz bir yol olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle kütüphaneler verdikleri hizmetleri çeşitlendirmeli, bu hizmetleri sosyal medya araçlarına taşınmalıdır.
- 5) **Bulut Bilişim:** Herhangi bir yazılım ve depolama birimi olmaksızın her türlü bilgisayar, tablet ve akıllı telefonlar kullanılarak internet üzerinden bilgiye erişim sağlayan bilişim platformudur. Kütüphanelerde başka kurumlar gibi zaman ve paradan tasarruf için bu tür uygulamalar kullanmalıdırlar (Örneğin; konu rehberleri gibi çeşitli uygulamalar: Google, Adobe, Microsoft, Zotero vb.).

- 6) **Yaratıcı Alanlar:** Günümüz gençliğinin girişimcilik ve yeni fikirlerinin hayat bulabilmesi, kütüphanelerde yaratıcılıklarını geliştirici alanlar (tekno odalar) oluşturulmalıdır (Örneğin; 3 boyutlu yazıcılar ve tarayıcılar, yüksek başarılı bilgisayarlar gibi).
- 7) **Açık Kaynak Kodlu Yazılımlar:** Açık Kaynak Kodlu Yazılım (AKKY), kaynak kodu herkese açık olan; incelenmesi, değiştirilmesi ve hizmet türlerine uyarlanması mümkün olan yazılım türleridir. Kütüphane otomasyon sistemleri, bilgi kaynağı keşif araçları, içerik yönetim sistemleri gibi hizmet türleri için farklı AKKY'lar bulunmaktadır. Kütüphaneler ticari yazılımların yanında bu yazılımlarlardan da yararlanmalıdır.

3. Açık Erişim

3.1. Konunun Önemi

Açık erişim, bilimsel literatürün internet aracıyla finansal, yasal ve teknik bariyerler olmaksızın, erişilebilir, okunabilir, kaydedilebilir, kopyalanabilir, yazdırılabilir, taranabilir, tam metne bağlantı verilebilir, dizinlenebilir, yazılıma veri olarak aktarılabilir ve her türlü yasal amaç için kullanılabilir biçimde kamuya ücretsiz açık olmasıdır.

Hızla yükselen maliyetler, bilimsel iletişimin geniş platformlara taşınması, araştırma etkisinin artışına ve dijital mirasın korunmasına duyulan ihtiyaç, açık erişimin ortaya çıkış nedenlerini oluşturmaktadır.

Finansal ve yasal engelleri kaldırarak bilimsel bilgiyi özgürleşmesi, “adil kullanım” hakkı sağlaması, çalışmanın tanınırlığını ve görünürlüğünü arttırarak bilimsel etkisini yükseltmesi, atıf oranlarının artışına etkisi (%50-300) ve araştırmacıların literatüre daha geniş alandan bakmasının sağlaması, açık erişimin başlıca tercih edilme nedenleri arasındadır. Açık erişimin yararları kısaca şu şekilde sıralanabilir:

- Entelektüel çıktının görünürlüğünü sağlar.
- Araştırmanın etkisini artırır.
- İnovasyon sağlar.
- Araştırmanın tekrarını ve intihali önler.
- Bilimsel rekabet ortamında avantaj oluşturur.
- İşbirliği fırsatları yaratır.
- Disiplinlerarası araştırmaları güçlendirir.
- Öğretim materyallerinin geliştirilmesine ve paylaşımına aracılık eder.
- Araştırma faaliyetlerinin yönetimini kolaylaştırır.

Günümüzde pek çok üniversite misyon ve vizyonunu; “bilimsel bilgi üretiminde mükemmelle ulaşabilmek ve üretilen bu bilginin ulusal/uluslararası alanda yeni ürünler ve hizmetler ortaya konulmasında öncülük etmesini sağlayabilmek” çerçevesinde oluşturmaya çalışmaktadır. Bu nedenle, akademisyenlerin ve araştırmacıların üretmiş oldukları bilimsel bilgi, diğer meslektaşları tarafından bilimsel etik kuralları çerçevesinde özgürce erişilebilir olmalıdır. Akademik bilgiye erişim özgürlüğü, akademik camia için daha nitelikli bilgi ve buna dayalı ürün ve hizmetler meydana getirilmesini sağlayacak çok önemli bir destek faktörüdür.

Açık erişim, kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara erişimde standart yöntem olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Avrupa Komisyonu 2012’de Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerin ulusal açık erişim politikalarını geliştirmelerini, araştırma yapan ve destekleyen kurumların da bu doğrultuda hareket etmelerini ve geliştirilen politikaların ulusal düzeyde ve Avrupa çapında koordine edilmesini önermiştir. Dahası, 2014-2020 yıllarını kapsayan çerçeve programında

(Ufuk 2020) AB fonlarıyla desteklenecek araştırmalar için açık erişim zorunlu hale getirilmiştir.

3.2. Sorunlar

Ücretli abonelikler yoluyla erişilen ticari akademik yayınların bilimsel bilginin dağıtımı ve kullanımındaki etkisi elbette yadsınmamaktadır. Ancak giderek artan maliyetler nedeniyle, bilimsel yayınlara sadece maddi imkanı iyi olan kurumların akademisyen ve araştırmacı grubu erişebilmektedir. Bilimsel iletişim ağının zayıflamasına sebep olan bu yaklaşım ise nitelikli bilginin üretilmesinin önünde önemli bir engeldir.

Özellikle kamu kaynakları ile yapılan araştırma sonuçlarına, İnternet aracılığıyla finansal, yasal ve teknik bariyerler olmaksızın; erişilebilir, okunabilir, kaydedilebilir, kopyalanabilir, yazdırılabilir, taranabilir, tam metne bağlantı verilebilir, dizinlenebilir, yazılıma veri olarak aktarılabilir ve her türlü yasal amaç için kullanılabilir biçimde kamuya ücretsiz açık olması bugün bir çok ülkede yasal zorunluluk haline getirilmiştir. Bu konuda yasa çıkaran ya da çıkarma aşamasında olan ülkeler bulunmaktadır (Örneğin; İspanya, Birleşik Krallık, Arjantin ve Yunanistan). Birçok ülkede araştırma fonu dağıtan kurumlar araştırmalara destek sağlamının ön koşulu olarak üretilcek bilimsel makale, teknik rapor, tez gibi yayınların herkesin erişimine açılmasını şart koşmaktadır. Bu koşula değişik ülkelerde kamu kaynaklarını kullanan üniversiteler (Örneğin; Harvard, Berkeley, MIT, Oxford) ve özel kuruluşlar (Örneğin; Wellcome Trust) da dahildir.

Bu bağlamda ulusal açık erişim politikalarının geliştirilmesi, yüksek öğretim kurumlarının da ulusal politikalara paralel politikalar benimsemesi gerekmektedir. Kamu kaynakları ile yapılan araştırma sonuçlarının açık erişime sunulması ve uzun dönemli korunması konusunda ülkemizde fon sağlayıcı kurumların da benzer politikaları benimsemeleri aynı derecede önem taşımaktadır.

Bugün ülkemizde üretilen akademik çıktılarına değil erişebilmek, bunların tespitinde bile güçlükler yaşanmaktadır. Bu engeli ortadan kaldırmak amacı ile bilimsel yayınların tam bir sürümü açık erişim ve uzun dönemli arşivlemeye imkan verecek bir şekilde açık arşivde depolanmalıdır.

Türkiye’de açık erişimi zorunlu bir politika olarak kabul eden üniversite sayısı, Yükseköğretim Akademik Arşiv Projesi’ne (YAAP) paralel olmaya başlamıştır. Ancak bu alanda üniversite senatosunca onaylanmış ilk politika, 2013 tarihli İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Açık Erişim politikasıdır.

Ülkemizdeki uluslararası standartlara uygun “Kurumsal Açık Erişim Arşivi” sayısı, OpenDOAR kayıtlarına göre Haziran 2014 itibariyle 37’dir. Bugün İngiltere’de açık erişimdeki yayın sayısı 42 milyon civarında iken, ülkemizde bu sayı 40 bin civarındadır. Başka bir anlatımla, üniversitelerimiz kendi ürettiği akademik çıktıları toplayamayan, bu çıktılarına eriştiremeyen, yayın performansları doğru olarak ölçülemeyen kurumlar görünümündedir.

3.3. Çözüm Önerileri

Ocak 2014 tarihinde başlatılan YAAP kapsamında yukarıda belirtilen adımların büyük kısmı hayata geçirilmiş olacaktır. Ekim 2014 tarihinde yapılacak olan tanıtım toplantısında projenin amacı, gerçekleşme oranı ve projenin bundan sonraki aşamaları ile ulusal ve uluslararası alanda iyi örnekler tartışılacaktır. proje kapsamında üniversitelerin açık erişim politikalarına sahip olması, kurumsal arşivlerinin uluslararası standartlarda kurulması ve kurulan bu arşivlerin YÖK bünyesinde oluşturulacak harmanlama portalı ile taranması ve böylelikle üniversiteler tarafından üretilen bilimsel bilgiye tek bir noktadan erişilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda kurulacak arşivlerde gerekli altyapının sağlanması ile uzun dönemli koruma hedefi de gerçekleştirilmeye başlamış olacaktır. Bu çalışmalar Türk Yükseköğretim sistemine aşağıdaki katkıları sağlayacaktır:

- Üniversiteler Türkiye’de üretilen bilimsel bilginin uluslararası düzeyde görünürlüğünü ve paylaşımını sağlayacak, ulusal açık erişim politikasının oluşturulmasına öncülük edecektir.
- Kamu kaynaklarıyla üretilen bilginin bütün araştırmacıların kullanımına sunulmasını ve böylelikle üretilen bilginin kalitesinin de bilim camiasının denetimine açılmasını sağlayacaktır.
- Uluslararası standartlara uygun olarak yapılacak bu çalışma sonucunda arşiv içeriğini oluşturan kayıtlar ulusal ve uluslararası açık erişim sistemleri tarafından harmanlanacak; ulusal akademik veri havuzunu oluşturacak, yapılmış çalışmaları tekrarlamak yerine, var olan entellektüel çıktıdan yeni keşifler yaparak hem ülkemizde hem dünyada biliminin hızlanmasına katkı sağlayacaktır.

Yukarıda söz edilen sorunlar ve kaydedilen gelişmeler ışığında, aşağıda belirtilen hususlar gerçekleştirilmelidir:

- Her üniversite açık erişim politikasını oluşturmalıdır.
- Bütün üniversitelerde birer kurumsal açık erişim arşivi (institutional repository) oluşturulmalı ve bu arşivler kütüphaneler tarafından koordine edilmelidir.
- Üniversite kütüphanesi tarafından koordine edilecek kurumsal açık arşivlerin kurulması ve sürekliliğinin sağlanması için bilgi teknolojileri, araştırma ofisleri ve/veya ilgili birimler işbirliği içinde çalışmalı; ilgili bilişim sistemlerinin entegrasyonu sağlanmalıdır.
- Kurumsal açık erişim arşivlerine üniversitelerde üretilmiş makale, proje, rapor, konferans bildirisi, sunum, araştırma verisi gibi akademik çıktılar zorunlu olarak konulmalıdır.
- Kalkınma Bakanlığı ve TÜBİTAK, finanse ettiği proje çıktılarının açık erişime zorunlu olarak sunulması için açık erişim politikaları oluşturmalıdır. Bu amaçla Avrupa Birliği Komisyonu 7. Çerçeve Programı ve Ufuk 2020 için oluşturulan açık erişim politikaları örnek alınmalı, kurulan altyapı sistemlerine entegre olmalıdır.

- Kurumsal açık arşivde akademik çıktıların (kamu kaynakları ile finanse edilmiş olsun veya olmasın) depolanması hem YÖK nezdinde hem üniversiteler bünyesinde teşvik edilmeli, akademik değerlendirme ve yükseltme sistemlerinde yer almalıdır.
- Ufuk 2020 çerçeve programı ile gündemi oluşturan araştırma verisi yönetimi konusunda çalışmalar yapılmalı, gerekli altyapı ve politika süreçleri tamamlanmalı; böylelikle Avrupa Birliği fonlarından kaynak kullanımı ve işbirliği olanakları artırılmalıdır.
- Üniversitelerde yayınlanan dergiler Açık Dergi Sistemleri (Open Journal Systems - OJS) ile yayınlanmalı, böylelikle dünyadaki açık erişim sistemleri tarafından içerikleri harmanlanabilmelidir.
- Finanse edilen araştırmaların sonucunda oluşan yayınların açık erişim dergilede yayınlanabilmesi için gerekli maliyetin, araştırma fonlarından sağlanabilmesi için mevzuat düzenlemesi yapılmalıdır.

4. Üniversite Kütüphanesi İçin Standartlar

Üniversite kütüphanelerinin eğitim, öğretim ve araştırmayı gerektiği biçimde destekleyecek duruma gelebilmeleri, üniversite kütüphaneleri için gerçekleştirilebilir standartlar konulması ve bu standartlara ulaşıp-ulaşılmadığının denetlenmesi ile mümkün olabilir. Bu amaca yönelik olarak hazırlanan Üniversite Kütüphanesi Standartları EK-2’de verilmiştir. Önerilen standartlar gelişmiş üniversite kütüphanelerinde uygulanan mekan, kaynak ve hizmetlerin ülkemiz koşullarına uyarlanması sonucunda elde edilmiş standartlar olup her yıl yapılacak gözden geçirmelerle geliştirilmesi planlanmaktadır. Önerilen standartlar asgari değerlerdir ve bunların yukarılara çekilmesi istenen ve tavsiye edilen bir durumdur.

EK-2’deki verilerin önemli bir kısmı üniversitelerin tam zamanlı öğretim üyesi ve öğrenci sayıları (FTE) ile etkileşimli olarak hazırlanmıştır.

4.1. Koleksiyon

Üniversitelerin kuruluşunda 25.000 kitaplık bir çekirdek koleksiyon (core collection) ile başlanması, FTE^(*) sayısı 1.000’e ulaştığında kişi başına asgari 37 kitap düşecek bir koleksiyona ulaşılması öngörülmüş ve FTE sayısı arttıkça kişi başına düşen sayının azalarak devam etmesi düşünülmüştür. Kişi başına düşmesi önerilen 37 adetlik kitap sayısı, Kuzey Amerika ve Kanada araştırma kütüphanelerinin, kişi başına 148 olan 22 yıllık kitap ortalamasının %25’ine karşılık gelen rakamdır. EK-2’de detayı verilen hesaplama sonucunda;

- başlangıçta 25.000 kitaplık dengeli bir çekirdek koleksiyon oluşturulması, 1.000 FTE’ye ulaşıldığında $x 37 \text{ kitap} = 37.000$ olması, 2.000-9.000 FTE arasında sırasıyla her bin FTE’de kişi başına azalarak $x 30, 25, 21, 19, 17, 15, 14, 13$ adetlik bir koleksiyona ulaşılması önerilmektedir.
- 10.000-50.000 FTE’ye sahip üniversitelerde ise kütüphane koleksiyonunun büyüklüğü FTE sayısının 12 kitap ile çarpılmasıyla bulunmuştur. Böylelikle 1.000 FTE’ye sahip bir üniversitenin asgari 37.000, 50.000 FTE’ye sahip bir üniversitenin ise 600.000 basılı ve elektronik kitaba (yıllık abonelikler hariç) sahip olması hedeflenmiştir.
- Multimedya koleksiyonunda da benzer bir yaklaşımla kademeli olarak FTE’ye göre azalan bir katsayı kullanılmış ve 1.000 ile 13.800 arasında koleksiyonlar önerilmiştir.

4.2. Bina

EK-2’deki bina ile ilgili standartlar önerilirken toplam FTE’nin %10’u için oturma alanı ve bu kişilerin her biri için 2 m²’lik yer hesaplanmıştır. Raf alanı hesaplaması koleksiyonla ilişkilendirilmiş ve 17.000 adetlik cilt için 120m² alan ayrılmıştır. Yine ofis alanları hesaplanırken çalışan başına 5 m²’lik bir alanın yeterli olacağı varsayılmıştır.

(*) FTE = Full-Time Equivalent (Tam zamanlı öğrenci ve öğretim elemanı sayısı).

Verilen bu rakamlar asgari miktarlar olup projenin özelliğine göre artışlar söz konusu olabilecektir. Ayrıca kütüphane projelerinde projenin özelliğine ve üniversitenin ihtiyacına göre burada hesaplanmamış olan sosyal-kültürel faaliyet alanları ile araştırmacıların ihtiyaç duyacağı diğer alanlar dikkate alınmalıdır.

4.3. Personel

EK-2’de verilen personel katsayısı için yine ARL’nin 22 yıllık ortalamalarının yarısı alınmış, ayrıca bu katsayı artan FTE’ye ters orantılı olarak azaltılmış ve 50.000 FTE’ye sahip üniversitede 1/5 oranına düşürülmüştür. Bu hesaplama ile 1.000 FTE’ye sahip bir üniversite kütüphanesinin asgari 7, 50.000 FTE’ye sahip bir üniversite kütüphanesinin ise 131 tam zamanlı personele sahip olması önerilmiştir. Toplam personelin %70’inin profesyonel olması düşünülmüş, kütüphanecilerin yanı sıra bilgisayarlılar (bilgi teknolojisi uzmanları) ve konu uzmanları da profesyonel kavramı içerisinde hesaplanmıştır.

4.4. Bütçe

EK-2 ve EK-3’te verilen bütçe hesaplamaları yapılırken, maalesef yukarıdaki standartlarda kullanılan örneklerin hiç birisinden yararlanılamamıştır. Bunun nedeni ARL üyesi en küçük bütçeli kütüphanenin bile ülkemizdeki en yüksek bütçeli kütüphaneden daha fazla yayın alım bütçesine sahip olmasıdır. Bu nedenle farklı bir yöntem izlenerek kütüphane yayın alım bütçesinin üniversite toplam bütçesinin en az %1’i kadar olması önerilmiş ve bu oranın 2018 yılına kadar %0.25’lik artışlarla üniversite bütçesinin %1.75’ine çıkarılması planlanmıştır. Bu durumda bile gelişmiş üniversite kütüphaneleri ile karşılaştırıldığında mütevazı sayılabilecek rakamlar elde edilmektedir. Ek-3’te verilen tabloda gelecek yıllara ait artışlar 2014 yılı bütçesi üzerinden hesaplanmış artışlardır ve bu parasal değerler artış miktarları hakkında yaklaşık bir fikir vermesi için tabloya konulmuştur. Üniversitelerden beklenen her yıl kütüphane yayın alım bütçesinin o yıla ait önerilen oranlar nisbetinde (Üniversite bütçesinden yıllara göre yayın alımları için ayrılacak oranlar: 2015-%1, 2016-%1.25, 2017-%1.50 ve 2018-%1.75) artırılmasıdır.

5. Sonuç ve Öneriler

Üniversite kütüphanesinin en önemli unsurları olan bina, insan kaynağı, bütçe, koleksiyon, kullanıcı hizmetleri ve teknoloji altyapısı ile son yıllarda giderek önem kazanan bilgi okuryazarlığı ve açık erişim sistemlerinin ele alınarak bu konulardaki sorunlar ve çözüm önerilerinin tartışıldığı “2023'e Doğru Türkiye'de Üniversite Kütüphaneleri” raporu:

- YÖK Üniversite Kütüphaneleri Çalışma Grubu'nun 2 yıllık çalışması, çok sayıda sanal ve fiziksel toplantısı, uzun araştırma ve tartışmaları sonucunda bir taslak olarak ortaya çıkmıştır.
- Taslak 15 Mayıs 2014 tarihinde <http://www.yok.gov.tr/web/ukr> adresinde üniversitelerin görüş ve önerilerine açılmıştır.
- Gönderilen 110 adet görüş, öneri ve eleştiri, konularına göre sınıflanmış ve konuyla ilgili çalışma grubu üyeleri tarafından değerlendirilmiştir.
- 9 Haziran 2014 tarihinde yapılan üniversite kütüphaneleri yöneticileri çalıştayında rapor 146 kütüphane yöneticisinin katılımı ile 8 grup halinde tartışılmıştır.
- 10 Haziran 2014 tarihinde YÖK Başkanı, YÖK Yürütme Kurulu Üyeleri, akademisyenler, 101 rektör yardımcısı veya vekili ile 9 Haziran tarihli çalışmaya katılan kütüphane yöneticilerinin katılımı ile yapılan toplantıda rapor tartışılmış, katılımcıların görüş, öneri ve eleştirileri alınmıştır.
- 9-10 Haziran toplantıları sonrasında 15 Mayıs - 9 Haziran 2014 tarihleri arasında yazılı olarak gönderilen görüşler ile çalıştay ve toplantı sırasında ortaya konulan görüşler Çalışma Grubu tarafından toplanarak rapora entegre edilmiştir.

Elinizdeki rapor, kütüphane çalışanlarından, kütüphane yöneticilerine, üniversite yöneticilerinden YÖK Başkanı ve YÖK çalışanlarına kadar her düzeydeki üniversite çalışanının katkısı ile oluşturulmuştur.

Giriş bölümünde de belirtildiği üzere bu rapor ile amaçlanan üniversitelerin üst düzey yöneticileri, kütüphane yöneticileri, bilgi ve belge yönetimi bölümleri ve konu ile ilgili STK'ları bir çalıştayda biraraya getirerek konuyu derinlemesine tartışmak ve bu tartışmaların sonucunda üniversite kütüphanelerinin kalitesini yükseltecek standartları oluşturma çalışmasının bir ürünü ve ilk versiyonudur. Bir diğer amaç da bu sayede ulusal ve uluslararası düzeyde işbirliği ve projeler yapılmasının yolunu açmaktır.

Gelişmiş üniversitelerde kütüphaneler bir yandan klasik kütüphane hizmetlerini sürdürüp geliştirirken öte yandan araştırmacılarla yakın işbirliği içerisinde araştırma verilerinin toplanması, uluslararası standartlara göre düzenlenmesi, saklanması ve kullanıma sunulması süreçlerini kapsayan “Araştırma Verilerinin Yönetimi” (Research Data Management / RDM) konularında da önemli çalışmalar yapmaya

başlamışlardır. Çalıştay ve toplantıda RDM konusuna da değinilmiş ancak bu konuda yeterli görüşme ve tartışma yapılamamıştır. Bir sonraki toplantının önemli konularından biri de RDM olmalı ve bu konuda geç kalınmadan ulusal bir politika oluşturulmalıdır. Üniversitelerde üretilen bütün akademik yayınlarla birlikte araştırma verilerinin de söz konusu standartlarda toplanması, düzenlenmesi, saklanması ve yeniden kullanımı ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır.

“2023'e Doğru Türkiye'de Üniversite Kütüphaneleri” taslak raporunda “yapılacak iyi bir organizasyonla kısa sürede bütün üniversite kütüphanelerinin katılımı ile aşağıdaki çalışmaların yapılması önerilmektedir” denilmektedir.

- 1) Üniversitelerde açık erişim arşivlerinin oluşturulması ve kamu kaynakları ile yapılan araştırma çıktılarının kısa sürede kamuoyunun erişimine açılması.
- 2) Üniversitelerin açık erişimdeki dergilerinin ortak bir platformdan erişime açılması.
- 3) Dijitalleştirmede öncelik belirleme, işbirliği, kaynak ve deneyim paylaşımı çalışmalarının yapılması.
- 4) Personel değişimi, eğitim ve mentorluk konularında aktif işbirliği yapılması.
- 5) İstatistiksel verilerin toplanması, yıllık olarak değerlendirilmesi ve kıyaslanması.
- 6) Kullanıcı eğitimi ve bilgi okuryazarlığı konularında önerilen ders taslağının müfredata dahil edilmesi.

Geçen süre içerisinde yukarıdaki 1 ve 2. maddelerde belirtilen konularda çeşitli gelişmeler yaşanmış, YAAP ve Dergi Park projelerinde önemli mesafe katedilmiştir.

Yukarıdaki çalışmaların yapılabilmesi için YÖK tarafından kurulan Üniversite Kütüphaneleri Çalışma Grubunun koordinasyonunda kütüphanecilerin ve akademisyenlerin katılımı ile sürekli ve kısa süreli yeni çalışma grupları oluşturulmalı ve bu grupların çalışmaları doğrultusunda ulusal politikalar belirlenmeli ve uygulanmalıdır. YÖK yapacağı denetimlerde bu politikaların uygulanıp-uygulanmadığını incelemelidir. Bu alanlarda yapılacak işbirliği ile şu kazanımlar elde edilecektir:

- Kamu kaynakları ile üretilen bilimsel çıktıların kamuoyu ile paylaşılması.
- Üniversitelerin yaptıkları yayınların uluslararası standartlara uygun biçimde ve birbiriyle konuşabilir sistemler üzerinde yayınlanması.
- Dijitalleştirme konusunda emek, zaman ve para kaybının önlenerek standartlaşmaya gidilmesi.
- Personel kalitesinin yükseltilmesi için bilgi ve deneyim aktarımının yapılması.
- Kıyaslama yoluyla pozitif rekabetin ve görünürlüğü artması.
- Bilgi okuryazarlığı programları/dersi yoluyla mevcut kaynakların daha verimli biçimde kullanılması.
- Kütüphaneci, öğrenci, akademisyen işbirliğinin sağlanması.

- Yapılan AR-GE çalışmalarına destek verilmesi.

Gerek rapor hazırlıkları gerekse 9-10 Haziran tarihinde yapılan çalıştay ve toplantının sonucunda ortaya çıkan görüş ve öneriler dikkate alınarak bundan sonraki süreçte aşağıdaki hususlar hayata geçirilmelidir:

- Raporda belirlenen asgari standartların Yükseköğretim Kurulu tarafından üniversitelere bildirilmesi ve ilgili bakanlıklara gönderilmesi.
- YÖKSİS ile entegre biçimde üniversite kütüphaneleri ile ilgili veri toplama sisteminin kurulması.
- Raporda önerilen çalışmalar ile belirlenen standartlardaki gerçekleştirmelerin yıllık değerlendirme toplantıları ile gözden geçirilmesi.
- Raporda belirtilen konularda ilave alt çalışma/uzmanlık gruplarının oluşturulması.
- Bu çalışmaların kütüphanelerin hizmet kalitesine ve üniversitelerin çıktılarına yansımalarının ölçümü.

Bu çalışmaların vakit geçirilmeksizin uygulamaya konulması üniversitelerimiz ve Türk Yükseköğretim sistemi için önemli kazanımlar sağlayacaktır.

6. Ekler

EK-1. Bilgiye Erişim ve Araştırma Yöntemleri Dersi

Dersin Adı:

Bilgiye Erişim ve Araştırma Yöntemleri / Bilgi Okuryazarlığı / Bilgi Kaynakları Yönetimi

Dersin Amacı:

Bu derste basılı ve elektronik ortamda bulunan bilgi kaynaklarını tanıma, araştırma ve bu kaynaklara erişim üzerinde durulmaktadır. Bilimsel araştırma süreci, temel araştırma yöntemleri ve akademik yazım teknikleri incelenmektedir. Bu çerçevede konu seçimi, literatür araştırması, kaynakların değerlendirilmesi, kaynak gösterme ve araştırmanın yazılması konuları ele alınacaktır.

Dersin Hedefleri:

- 1) Bilimsel araştırma süreci ve yöntemleri hakkında bilgi vermek.
- 2) Basılı ve elektronik ortamda bulunan belirli bir konudaki (hukuk, tıp, mühendislik, vb.) bilgi kaynaklarını tanıma, etkin biçimde erişme ve kullanma.
- 3) Öğrencilerin geleneksel ve e-kütüphane sisteminin kullanımını geliştirme.
- 4) Pratik uygulamalar ile belirli bir konuda (hukuk, tıp, mühendislik, vb.) literatürü etkin olarak kullanma yetkinliğini kazandırma.
- 5) Bilimsel yazım tekniğini geliştirmek ve bilimsel etik konusunda farkındalık oluşturmak.

Haftalık ders konuları

Hafta	Ders	Ders İçeriği
1. Hafta	Ders hakkında temel bilgiler	Dersin içeriği, amaç ve çıktıları, işlenişi Bilgiye erişim ve araştırma yöntemlerinin önemi
2. Hafta	Bilgi, bilgi kaynakları ve bilgi merkezleri	Bilginin tanımı ve türleri Bilgi kaynağı ve türleri Bilgi kaynaklarının bulunduğu merkezler
3. Hafta	Bilgiye erişim stratejileri	Bilgi arama için etkin bir strateji geliştirilmesi Anahtar kelime oluşturma Boolean işlemleri Araştırmanın formüle edilmesi
4. hafta	Belirli bir alanda (hukuk, tıp, mühendislik, vb.) Türkçe içerikli / Türkiye'deki bilgi kaynakları	Referans / danışma kaynakları E-dergi veri tabanları E-kitap veri tabanları Konusal veri tabanları Tez veri tabanları Online kataloglar Ulusal toplu katalog Açık erişim e-kaynaklar
5. Hafta	Belirli bir alanda (hukuk, tıp, mühendislik, vb.) Türkçe içerikli / Türkiye'deki bilgi kaynakları ilgili pratik çalışmalar	Referans / danışma kaynakları E-dergi veri tabanları E-kitap veri tabanları Konusal veri tabanları Tez veri tabanları Online kataloglar Ulusal toplu katalog Açık erişimli e-kaynaklar

6. Hafta	Belirli bir alanda (hukuk, tıp, mühendislik, vb.) uluslararası bilgi kaynakları	Referans / danışma kaynakları E-dergi veri tabanları E-kitap veri tabanları Konusal veri tabanları Tez veri tabanları Online kataloglar Ulusal toplu katalog Açık erişim e-kaynaklar
7. Hafta	Belirli bir alanda (hukuk, tıp, mühendislik, vb.) uluslararası bilgi kaynakları ile ilgili pratik çalışmalar	Referans / danışma kaynakları E-dergi veri tabanları E-kitap veri tabanları Konusal veri tabanları Tez veri tabanları Online kataloglar Keşif araçları Uluslararası toplu kataloglar Açık erişimli e-kaynaklar
8. Hafta	Proje (Vize yerine)	
9. Hafta	Web ortamındaki kaynakların değerlendirilmesi	İnternet Akademik internet kaynakları Web kaynaklarının değerlendirilmesi
10. Hafta	Bilimsel yazının aşamaları ve bölümleri	Konu seçimi, geçici plan hazırlama, kaynakların okunup değerlendirilmesi, eleştirel okuma, yazma Başlık, öz, içindekiler, kısaltmalar, giriş, metin, sonuç, kaynakça
11. Hafta	Alıntı yapma ve kaynakça hazırlama	Metin aktarmaları, doğrudan ve dolaylı aktarma, dipnotlarda kullanılan kısaltmalar ve kaynakça hazırlama
12. Hafta	Bilimsel etik, intihal Bilimsel yazımda kullanılan programlar	Bilimsel etik ve intihal Bilimsel yazıda kullanılan yazım programları Alıntı yapma ve kaynakça oluşturma yazılımları
13. Hafta	Pratik çalışma	Hataları gözlemleyerek yazmayı öğrenme, Genel değerlendirme
14. Hafta	Final Sınavı	

Ders İşleme Yöntemi:

Konu anlatımı
Davetli konuşmacılar
Pratik çalışmalar

Ders Kredisi: En az 2 kredi ve zorunlu

Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi

Derse katılım : %10
Quiz 1 : % 7
Quiz 2 : % 8
Proje : %35
Final : %40

Dersin Çıktıları:

Bu dersi alan öğrenci;

- 1) Bilimsel araştırma süreci ve yöntemleri hakkında bilgi sahibi olacak,
- 2) Basılı ve elektronik ortamda bulunan belirli bir konudaki (hukuk, tıp, mühendislik, vb.) bilgi kaynaklarını tanıyacak, etkin biçimde erişecek ve kullanacak,
- 3) Geleneksel ve e-kütüphane sistemlerini kullanma becerisini geliştirecek,
- 4) Pratik uygulamalar ile belirli bir konuda (hukuk, tıp, mühendislik, vb.) literatürü kullanma yetkinliği kazanacak,
- 5) Bilimsel yazım tekniğini geliştirecek ve bilimsel etik konusunda farkındalık sahibi olacak.

Bilgi Okuryazarlığı Dersi Temel ve Yardımcı Kaynakları

- AKKOYUNLU, B., (2008). Bilgi okuryazarlığı ve yaşam boyu bilgi okuryazarlığı öğrenme. *8th International Educational Technology Conference (IETC2008)*, 6-9 Mayıs 2008. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- BAL, H. (2012). *Bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri*. Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi.
- COPUS, J. (2009). *Brilliant writing tips for students*. Hampshire, Palgrave Macmillan.
- DAN, K. (2014). *How the language really works: the fundamentals of critical reading and effective writing*. [Erişim adresi: <http://www.criticalreading.com/>].
- DAY, R.A. (1996). *Bilimsel bir makale nasıl yazılır ve yayımlanır?*. Çeviren G. AŞKAR ALTAY. Ankara: TÜBİTAK. [Erişim adresi: http://www.wadsworth.com/cgi-wadsworth/course_products_wp.pl?fid=M2&discipline_number=25&product_isbn_issn=0534574742].
- GAUNT, J., MORGAN, N., SOMERS, R., SOPER, R., SWAIN, E. (2009). *Handbook for information literacy teaching (HILT)*. Cardiff University, University Library Service. [Erişim adresi: <http://www.cardiff.ac.uk/insrv/educationandtraining/infolit/hilt/HILT%202011%20-%20FINAL.pdf>].
- GODFREY, J. (2010). *Reading and making notes*. Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- GODWIN, J. (2009). *Planning your essay*. Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- GÖZLER, K. (2013). *Örnekleriyle usulsüz alıntı sorunu*. Bursa.
- Indiana University, Plagiarism : what It is and how to recognize and avoid It*. [Erişim Adresi: <http://www.indiana.edu/~wts/pamphlets/plagiarism.shtml>]. Erişim Tarihi: 2014].
- KARASAR, N. (1994). *Bilimsel araştırma yöntemi : kavramlar, ilkeler, teknikler*. 7. bs., Ankara: 3A Araştırma Eğitim, Danışmanlık Ltd. Şti.
- YONGALIK, A., KARAYALÇIN, Y. (2008). *Hukukta öğretim - kaynaklar - metod problem çözme*. Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- KARPUZ, B. (2009). *Araştırma yöntem ve stratejileri*. Editör S. ÇELİK. İstanbul, Hiperlink Yayınları.
- KURBANOĞLU, S. (2004). *Kaynak gösterme el kitabı*. Ankara, ÜNAK.
- POLAT, C., ODABAŞ, H. (2008). Bilgi toplumunda yaşam boyu öğrenmenin anahtarı : bilgi okuryazarlığı. *Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı*, içinde Antalya (Turkey), 27-30 March 2008.
- SEYİDOĞLU, H. (2009). *Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı*. Geliştirilmiş 10. bs. İstanbul, Güzem Yayıncılık.
- ŞENGEL, D. (2002). *İstanbul Bilgi University guide to writing academic papers and dissertations*. İstanbul, İstanbul Bilgi University. [Erişim adresi: <http://library.bilgi.edu.tr/screens/ebooks.html>].
- UÇAK, N.Ö., BİRİNCİ, H.G. (2008). Bilimsel etik ve intihal. *Türk Kütüphaneciliği*, 22, (2), 187-204.ss.

Örnek Bilgi Okuryazarlığı Ders Taslakları

- 1) Üniversitelerde Kütüphane Merkezli Bilgi Okuryazarlığı, Örnek Ders taslağı, Coşkun POLAT [Erişim adresi: <http://eprints.rclis.org/7479/1/TEZ-KOPYA.pdf>].
- 2) Araştırma Yöntemleri ve Hukuk Bilgi Kaynaklarına Erişim, İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Sami ÇUKADAR ve Kerem KAHVECİOĞLU. [Erişim adresi: <https://sis.bilgi.edu.tr/coursecatalog/yeni/detay.asp?lang=tr&cid=LAW%20105%20%20%20&pageType=1>].
- 3) Hukuk Araştırma Yöntemleri Dersi, Yeditepe Üniversitesi, Erhan ADAL [Erişim adresi: <http://www.yeditepe.edu.tr/fakulteler/hukuk-fakultesi/ders-programi>].
- 4) Bilgi Kaynakları Dersi, Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi, Mustafa SAĞSAN. [Erişim adresi: http://www.baskent.edu.tr/~msagsan/downloads/ITA_206-01_ders_taslagi.doc].
- 5) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Yaşar TONTA. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. [Erişim adresi: <http://www.acikders.org.tr/course/view.php?id=80>].

- 6) Bilgiye Ulaşım, Kocaeli Üniversitesi Hemşirelik Bölümü [Erişim adresi: <http://hemsirelik.kocaeli.edu.tr/hemsirelikprogramlar.htm>].
- 7) Bilgi Kaynakları, Funda Başaran Özdemir, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi [Erişim adresi: <http://ilef.ankara.edu.tr/dersler/bilgi-kaynaklari/>].
- 8) Bilgi Kaynakları, Mesut Kurulgan, Anadolu Üniversitesi Radyo Ve Televizyon Teknolojisi Programı, [Erişim adresi: http://www.anadolu.edu.tr/sites/default/files/files/PORSUK_MYO.pdf].

EK-2. Üniversite Kütüphaneleri İçin Koleksiyon, Bina, Personel ve Bütçe Standartları

Kullanıcı	Koleksiyon		Bina (Büyükükler sadece raf, ve oturma alanlarını göstermektedir, diğer fonksiyonlar ihtiyaca göre hesaplanmalıdır)					Personel				Bütçe (Yayın alım bütçesinin üniversite bütçesine oranı)				
	Kitap Sayısı/Cilt (Sahip Olunan Basılı+Elektronik)	Multimedya	Dergi Sayısı (Basılı + Elektronik Abonelik)	Oturma Kapasitesi / Kişi	Oturma Alanı m ²	Raf Alanı m ²	Toplam m ²	Ofis Alanı ile Toplam m ²	Personel Katsayısı	Toplam Personel Sayısı	Profesyonel Personel Sayısı (%70)	2015	2015	2015	2015	2017
1.000	37.000	1.000	Program x 100	100	200	261	35	496	0,007	7	5	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
2.000	60.000	1.800	Program x 100	200	400	424	69	892	0,00686	14	10	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
3.000	75.000	2.400	Program x 100	300	600	529	101	1230	0,00672	20	14	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
4.000	84.000	2.800	Program x 100	400	800	593	132	1525	0,00658	26	18	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
5.000	95.000	3.250	Program x 100	500	1000	671	161	1832	0,00644	32	23	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
6.000	102.000	3.600	Program x 100	600	1200	720	189	2109	0,0063	38	26	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
7.000	105.000	3.850	Program x 100	700	1400	741	216	2357	0,00616	43	30	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
8.000	112.000	4.000	Program x 100	800	1600	791	241	2631	0,00602	48	34	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
9.000	117.000	4.410	Program x 100	900	1800	826	265	2890	0,00588	53	37	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
10.000	120.000	4.800	Program x 100	1000	2000	847	287	3134	0,00574	57	40	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
11.000	132.000	5.170	Program x 100	1100	2200	932	308	3440	0,0056	62	43	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
12.000	144.000	5.520	Program x 100	1200	2400	1016	328	3744	0,00546	66	46	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
13.000	156.000	5.720	Program x 100	1300	2600	1101	346	4047	0,00532	69	48	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
14.000	168.000	6.020	Program x 100	1400	2800	1186	363	4348	0,00518	73	51	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
15.000	180.000	6.300	Program x 100	1500	3000	1271	378	4649	0,00504	76	53	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
16.000	192.000	6.560	Program x 100	1600	3200	1355	392	4947	0,0049	78	55	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
17.000	204.000	6.800	Program x 100	1700	3400	1440	405	5245	0,00476	81	57	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
18.000	216.000	7.020	Program x 100	1800	3600	1525	416	5541	0,00462	83	58	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
19.000	228.000	7.220	Program x 100	1900	3800	1609	426	5835	0,00448	85	60	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
20.000	240.000	7.400	Program x 100	2000	4000	1694	434	6128	0,00434	87	61	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
21.000	252.000	7.560	Program x 100	2100	4200	1779	441	6420	0,0042	88	62	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
22.000	264.000	7.700	Program x 100	2200	4400	1864	447	6710	0,00406	89	63	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
23.000	276.000	7.820	Program x 100	2300	4600	1948	451	6999	0,00392	90	63	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
24.000	288.000	7.920	Program x 100	2400	4800	2033	454	7287	0,00378	91	64	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75
25.000	300.000	8.000	Program x 100	2500	5000	2118	455	7573	0,00364	91	64	%1,00	%1,25	%1,25	%1,50	%1,75

EK-2. Devam

Kullanıcı	Koleksiyon	Multimedya	Dergi Sayısı (Basılı + Elektronik Abonelik)	Bina		Personel			Bütçe						
				Oturma Kapasitesi / Kişi	Oturma Alanı m ²	Raf Alanı m ²	Toplam m ²	Ofis Alanı ile Toplam m ²	Personel Katsayısı	Toplam Personel Sayısı	Profesyonel Personel Sayısı (%70)	2015	2015	2017	2018
26.000	312.000	8.060	Program x 100	2600	5200	2202	456	7859	0,00351	91	64	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
27.000	324.000	8.100	Program x 100	2700	5400	2287	458	8145	0,00339	92	64	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
28.000	336.000	8.372	Program x 100	2800	5600	2372	459	8431	0,00328	92	64	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
29.000	348.000	8.642	Program x 100	2900	5800	2456	461	8718	0,00318	92	65	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
30.000	360.000	8.910	Program x 100	3000	6000	2541	463	9005	0,00309	93	65	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
31.000	372.000	9.176	Program x 100	3100	6200	2626	467	9292	0,00301	93	65	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
32.000	384.000	9.440	Program x 100	3200	6400	2711	470	9581	0,00294	94	66	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
33.000	396.000	9.702	Program x 100	3300	6600	2795	475	9870	0,00288	95	67	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
34.000	408.000	9.962	Program x 100	3400	6800	2880	481	10161	0,00283	96	67	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
35.000	420.000	10.220	Program x 100	3500	7000	2965	488	10453	0,00279	98	68	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
36.000	432.000	10.476	Program x 100	3600	7200	3049	497	10746	0,00276	99	70	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
37.000	444.000	10.730	Program x 100	3700	7400	3134	507	11041	0,00274	101	71	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
38.000	456.000	10.982	Program x 100	3800	7600	3219	519	11338	0,00273	104	73	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
39.000	468.000	11.232	Program x 100	3900	7800	3304	532	11636	0,00273	106	75	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
40.000	480.000	11.480	Program x 100	4000	8000	3388	544	11932	0,00272	109	76	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
41.000	492.000	11.726	Program x 100	4100	8200	3473	556	12229	0,00271	111	78	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
42.000	504.000	11.970	Program x 100	4200	8400	3558	567	12525	0,002701	113	79	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
43.000	516.000	12.212	Program x 100	4300	8600	3642	579	12821	0,002691	116	81	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
44.000	528.000	12.452	Program x 100	4400	8800	3727	590	13117	0,002681	118	83	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
45.000	540.000	12.690	Program x 100	4500	9000	3812	601	13413	0,002672	120	84	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
46.000	552.000	12.926	Program x 100	4600	9200	3896	612	13709	0,002663	122	86	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
47.000	564.000	13.160	Program x 100	4700	9400	3981	624	14005	0,002654	125	87	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
48.000	576.000	13.392	Program x 100	4800	9600	4066	635	14301	0,002644	127	89	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
49.000	588.000	13.622	Program x 100	4900	9800	4151	646	14596	0,002635	129	90	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75
50.000	600.000	13.850	Program x 100	5000	10000	4235	657	14892	0,002627	131	92	%1,00	%1,25	%1,50	%1,75

EK-3. Üniversite Kütüphaneleri İçin Bütçe Standartları : 2013 - 2018 Kütüphane Bütçesi (TL)

Kuruluş Yılı	Toplam FTE	2013 Yılı Üniversite Bütçesi	2013 Yılı Kütüphane Bütçesi (Yayın Alım)	Oranı (%)	2013 Yılı Kütüphane Bütçesi (Gerçekleşme) ^(*)	Oranı (%)	2014 Yılı Üniversite Bütçesi	2014 Yılı Kütüphane Bütçesi (Yayın Alım)	Oranı (%)	Önerilen Bütçe (2015)	2014 Yılına Göre Fark	Önerilen %1.25'e göre Küt. Bütçesi (2016)	2014 Yılına Göre Fark	Önerilen %1.50'ye göre Küt. Bütçesi (2017)	2014 Yılına Göre Fark	Önerilen %1.75'e göre Küt. Bütçesi (2018)	2014 Yılına Göre Fark
1	1863/1971	15.768	5.600.000	3,30	5.018.439,31	2,96	174.197.000	5.500.000	3,16	5.500.000	0						
2	1773/1944	35.700	4.000.000	1,30	8.976.582,68	2,92	309.795.000	4.400.000	1,42	4.400.000	0	4.646.925		4.646.925		5.421.413	774.488
3	1956	30.478	3.640.000	1,15	5.750.565,26	1,81	336.810.000	3.935.000	1,17	3.935.000	0	4.210.125		5.052.150	842.025	5.894.175	842.025
4	1992	4.311	600.000	1,13	641.301,13	1,21	57.942.000	700.000	1,21	700.000	0	724.275		869.130	144.855	1.013.985	144.855
5	1992	4.254	850.000	1,19	850.469,03	1,20	77.858.000	900.000	1,16	900.000	0	973.225		1.167.870	194.645	1.362.515	194.645
6	2006	12.707	300.000	0,51	626.792,91	1,06	84.292.000	500.000	0,59	842.920	342.920	1.053.650	210.730	1.264.380	210.730	1.475.110	210.730
7	1992	72.979	0,00	0,00	1.960.420,69	0,99	218.823.000	1.500.000	0,69	2.188.230	688.230	2.735.288	547.058	3.282.345	547.058	3.829.403	547.058
8	2010	536	271.000	1,05	253.160,48	0,98	34.207.000	226.000	0,66	342.070	116.070	427.588	85.518	513.105	85.518	598.623	85.518
9	2006	16.536	600.000	0,94	609.786,47	0,96	79.497.000	650.000	0,82	794.970	144.970	993.713	198.743	1.192.455	198.743	1.391.198	198.743
10	2008	9.960	440.000	0,87	451.585,58	0,90	61.292.000	360.000	0,59	612.920	252.920	766.150	153.230	919.380	153.230	1.072.610	153.230
11	1967	43.176	1.135.000	0,23	4.205.702,17	0,84	551.282.000	4.000.000	0,73	5.512.820	1.512.820	6.891.025	1.378.205	8.269.230	1.378.205	9.647.435	1.378.205
12	1992	21.032	725.000	0,82	739.362,58	0,83	97.697.000	800.000	0,82	976.970	176.970	1.221.213	244.243	1.465.455	244.243	1.709.698	244.243
13	2007	6.406	200.000	0,40	410.116,45	0,82	58.398.000	200.000	0,34	583.980	383.980	729.975	145.995	875.970	145.995	1.021.965	145.995
14	1911/1982	34.945	1.400.000	0,79	1.454.977,61	0,82	194.951.000	2.950.000	1,51	2.950.000	0					3.411.643	
15	1975	46.373	1.172.000	0,47	1.974.220,30	0,79	272.212.000	1.220.000	0,45	2.722.120	1.502.120	3.402.650	680.530	4.083.180	680.530	4.763.710	680.530
16	2011	119	100.000	0,35	218.322,55	0,77	41.018.000	350.000	0,85	410.180	60.180	512.725	102.545	615.270	102.545	717.815	102.545
17	1975	56.878	2.200.000	0,76	2.207.430,96	0,76	310.501.000	2.200.000	0,71	3.105.010	905.010	3.881.263	776.253	4.657.515	776.253	5.433.768	776.253
18	1883/1982	76.970	1.800.000	0,53	2.508.590,66	0,74	373.529.000	1.800.000	0,48	3.735.290	1.935.290	4.669.113	933.823	5.602.935	933.823	6.536.758	933.823
19	2010	1.239	300.000	0,75	289.664,18	0,72	55.602.000	320.000	0,58	556.020	236.020	695.025	139.005	834.030	139.005	973.035	139.005
20	1946	64.381	2.500.000	0,48	3.631.992,48	0,70	541.982.000	2.250.000	0,42	5.419.820	3.169.820	6.774.775	1.354.955	8.129.730	1.354.955	9.484.685	1.354.955
21	2006	15.269	550.000	0,68	548.311,90	0,67	98.331.000	600.000	0,61	983.310	383.310	1.229.138	245.828	1.474.965	245.828	1.720.793	245.828
22	2008	9.371	300.000	0,62	323.419,83	0,66	61.291.000	350.000	0,57	612.910	262.910	766.138	153.228	919.365	153.228	1.072.593	153.228
23	1955	56.196	600.000	0,24	1.627.338,63	0,65	276.507.000	600.000	0,22	2.765.070	2.165.070	3.456.338	691.268	4.147.605	691.268	4.838.873	691.268
24	2007	5.422	300.000	0,60	323.899,23	0,65	55.593.000	300.000	0,54	555.930	255.930	694.913	138.983	833.895	138.983	972.878	138.983
25	1992	27.777	800.000	0,57	898.455,25	0,64	142.980.000	1.300.000	0,91	1.429.800	129.800	1.787.250	357.450	2.144.700	357.450	2.502.150	357.450
26	1926	80.345	3.000.000	0,62	3.092.538,59	0,64	537.509.000	3.500.000	0,65	5.375.090	1.875.090	6.718.863	1.343.773	8.062.635	1.343.773	9.406.408	1.343.773
27	1982	65.439	0,00	0,00	2.464.229,88	0,64	421.122.000	0	0,00	4.211.220	4.211.220	5.264.025	1.052.805	6.316.830	1.052.805	7.369.635	1.052.805

EK-3. Devam (1)

Kuruluş Yılı	Toplam FTE	2013 Yılı Üniversite Bütçesi	2013 Yılı Kütüphane Bütçesi (Yayın Alım)	Oran (%)	2013 Yılı Kütüphane Bütçesi (Gerçekleşme) ^(*)	Oran (%)	2014 Yılı Üniversite Bütçesi	2014 Yılı Kütüphane Bütçesi (Yayın Alım)	Oran (%)	Öneri Oranı %1 (2015)	Önerilen Bütçe (2015)	2014 Yılına Göre Fark	Önerilen %1,25'e göre Küt. Bütçesi (2016)	2014 Yılına Göre Fark	Önerilen %1,50'ye göre Küt. Bütçesi (2017)	2014 Yılına Göre Fark	Önerilen %1,75'e göre Küt. Bütçesi (2018)	2014 Yılına Göre Fark
1992	21.593	131.032.000	770.000	0,59	820.317,62	0,63	138.351.000	800.000	0,58	1,00	1.383.510	583.510	1.729.388	345.878	2.075.265	345.878	2.421.143	345.878
2006	15.673	66.170.000	380.000	0,57	401.166,67	0,61	76.993.000	400.000	0,52	1,00	769.930	369.930	962.413	192.483	1.154.895	192.483	1.347.378	192.483
2007	17.099	65.863.000	375.000	0,57	397.792,83	0,60	73.869.000	400.000	0,54	1,00	738.690	338.690	923.363	184.673	1.108.035	184.673	1.292.708	184.673
1992	24.736	134.227.000	700.000	0,52	800.525,78	0,60	157.328.000	700.000	0,44	1,00	1.573.280	873.280	1.966.600	393.320	2.359.920	393.320	2.753.240	393.320
1992	27.636	131.625.000	400.000	0,30	751.197,40	0,57	150.097.000	350.000	0,23	1,00	1.500.970	1.150.970	1.876.213	375.243	2.251.455	375.243	2.626.698	375.243
2007	6.493	49.189.000	150.000	0,30	279.285,93	0,57	53.700.000	300.000	0,56	1,00	537.000	237.000	671.250	134.250	805.500	134.250	939.750	134.250
1982	46.815	271.643.000	1.000.000	0,37	1.497.644,70	0,55	298.099.000	1.500.000	0,50	1,00	2.980.990	1.480.990	3.726.238	745.248	4.471.485	745.248	5.216.733	745.248
2006	17.254	80.270.000	70.000	0,09	442.532,64	0,55	90.468.000	80.000	0,09	1,00	904.680	824.680	1.130.850	226.170	1.357.020	226.170	1.583.190	226.170
1975	76.634	330.284.000	360.000	0,11	1.778.252,95	0,54	342.805.000	400.000	0,12	1,00	3.428.050	3.028.050	4.285.063	857.013	5.142.075	857.013	5.999.088	857.013
1992	43.433	181.668.000	300.000	0,17	900.245,84	0,50	211.260.000	350.000	0,17	1,00	2.112.600	1.762.600	2.640.750	528.150	3.168.900	528.150	3.697.050	528.150
2006	18.461	81.885.000	410.000	0,50	402.507,39	0,49	88.774.000	420.000	0,47	1,00	887.740	467.740	1.109.675	221.935	1.331.610	221.935	1.553.545	221.935
1882/1982	8.907	95.385.000	467.000	0,49	465.591,53	0,49	104.074.000	500.000	0,48	1,00	1.040.740	540.740	1.300.925	260.185	1.561.110	260.185	1.821.295	260.185
1975	32.416	217.904.000	1.000.000	0,46	1.052.131,25	0,48	275.299.000	1.200.000	0,44	1,00	2.752.990	1.552.990	3.441.238	688.248	4.129.485	688.248	4.817.733	688.248
1992	27.377	184.894.000	480.000	0,26	863.445,69	0,47	210.051.000	460.000	0,22	1,00	2.100.510	1.640.510	2.625.638	525.128	3.150.765	525.128	3.675.893	525.128
2008	3.301	45.601.000	0,00	0,00	211.330,92	0,46	49.609.000	0	0,00	1,00	496.090	496.090	620.113	124.023	744.135	124.023	868.158	124.023
1982	38.254	178.653.000	700.000	0,39	822.015,31	0,46	210.576.000	800.000	0,38	1,00	2.105.760	1.305.760	2.632.200	526.440	3.158.640	526.440	3.685.080	526.440
2007	8.417	53.938.000	250.000	0,46	241.109,79	0,45	60.639.000	250.000	0,41	1,00	606.390	356.390	757.988	151.598	909.585	151.598	1.061.183	151.598
1992	39.404	157.906.000	400.000	0,25	691.601,04	0,44	187.584.000	600.000	0,32	1,00	1.875.840	1.275.840	2.344.800	468.960	2.813.760	468.960	3.282.720	468.960
2006	17.084	66.418.000	150.000	0,23	280.579,41	0,42	79.881.000	150.000	0,19	1,00	798.810	648.810	998.513	199.703	1.198.215	199.703	1.397.918	199.703
2007	7.650	49.861.000	200.000	0,40	200.097,02	0,40	59.372.000	400.000	0,67	1,00	593.720	193.720	742.150	148.430	890.580	148.430	1.039.010	148.430
2007	6.575	48.574.000	201.000	0,41	194.200,32	0,40	56.603.000	223.000	0,39	1,00	566.030	343.030	707.538	141.508	849.045	141.508	990.553	141.508
1992	5.215	61.851.000	250.000	0,40	241.075,39	0,39	72.319.000	250.000	0,35	1,00	723.190	473.190	903.988	180.798	1.084.785	180.798	1.265.583	180.798
1957	113.475	364.043.000	1.500.000	0,41	1.401.188,08	0,38	382.000.000	1.700.000	0,45	1,00	3.820.000	2.120.000	4.775.000	955.000	5.730.000	955.000	6.685.000	955.000
2006	17.563	69.603.000	150.000	0,22	261.351,31	0,38	84.302.000	250.000	0,30	1,00	843.020	593.020	1.053.775	210.755	1.264.530	210.755	1.475.285	210.755
1973	45.809	285.453.000	1.050.000	0,37	1.063.507,35	0,37	335.092.000	1.100.000	0,33	1,00	3.350.920	2.250.920	4.188.650	837.730	5.026.380	837.730	5.864.110	837.730
1987	33.171	182.197.000	600.000	0,33	665.550,85	0,37	222.671.000	700.000	0,31	1,00	2.226.710	1.526.710	2.783.388	556.678	3.340.065	556.678	3.896.743	556.678
2008	6.098	39.004.000	100.000	0,26	140.848,19	0,36	50.703.000	100.000	0,20	1,00	507.030	407.030	633.788	126.758	760.545	126.758	887.303	126.758
1992	40.522	148.323.000	500.000	0,34	521.398,09	0,35	140.286.000	600.000	0,43	1,00	1.402.860	802.860	1.753.575	350.715	2.104.290	350.715	2.455.005	350.715

EK-3. Devam (2)

Kuruluş Yılı	Toplam FTE	2013 Yılı Üniversite Bütçesi	2013 Yılı Kütüphane Bütçesi (Yayın Alım)	Oranı (%)	2013 Yılı Kütüphane Bütçesi (Gerçekleşme) (%)	Oranı (%)	2014 Yılı Üniversite Bütçesi	2014 Yılı Kütüphane Bütçesi (Yayın Alım)	Oranı (%)	Öneri Oranı %1 (2015)	Önerilen Bütçe (2015)	2014 Yılı Göre Fark	Önerilen %1.25'e göre Küt. Bütçesi (2016)	2014 Yılı Göre Fark	Önerilen %1.50'ye göre Küt. Bütçesi (2017)	2014 Yılı Göre Fark	Önerilen %1.75'e göre Küt. Bütçesi (2018)	2014 Yılı Göre Fark	2014 Yılına Göre Fark
56	1955	58.358	443.461.000	0,29	1.557.923,31	0,35	479.132.000	1.500.000	0,31	1,00	4.791.320	3.291.320	5.989.150	1.197.830	7.186.980	1.197.830	8.384.810	1.197.830	1.197.830
57	1992	45.387	127.521.000	0,24	429.377,87	0,34	141.679.000	300.000	0,21	1,00	1.416.790	1.116.790	1.770.988	354.198	2.125.185	354.198	2.479.383	354.198	354.198
58	1992	40.636	156.839.000	0,32	525.208,93	0,33	176.520.000	600.000	0,34	1,00	1.765.200	1.165.200	2.206.500	441.300	2.647.800	441.300	3.089.100	441.300	441.300
59	1453/1933	137.809	713.478.000	0,14	2.359.119,84	0,33	786.510.000	1.783.000	0,23	1,00	7.865.100	6.082.100	9.831.375	1.966.275	11.797.650	1.966.275	13.763.925	1.966.275	1.966.275
60	1992	38.795	159.519.000	0,22	523.168,16	0,33	173.759.000	400.000	0,23	1,00	1.737.590	1.337.590	2.171.988	434.398	2.606.385	434.398	3.040.783	434.398	434.398
61	1992	25.954	131.612.000	0,27	431.526,52	0,33	160.068.000	400.000	0,25	1,00	1.600.680	1.200.680	2.000.850	400.170	2.401.020	400.170	2.801.190	400.170	400.170
62	1992	70.971	215.569.000	0,28	685.105,49	0,32	235.036.000	750.000	0,32	1,00	2.350.360	1.600.360	2.937.950	587.590	3.525.540	587.590	4.113.130	587.590	587.590
63	2010	131	47.723.000	0,80	149.790,91	0,31	53.016.000	500.000	0,94	1,00	530.160	30.160	662.700	132.540	795.240	132.540	927.780	132.540	132.540
64	1982	23.504	211.946.000	0,09	663.945,68	0,31	225.009.000	690.000	0,31	1,00	2.250.090	1.560.090	2.812.613	562.523	3.375.135	562.523	3.937.658	562.523	562.523
65	1974	28.103	224.194.000	0,33	699.318,46	0,31	253.103.000	800.000	0,32	1,00	2.531.030	1.731.030	3.163.788	632.758	3.796.545	632.758	4.429.303	632.758	632.758
66	1974	44.907	195.164.000	0,31	603.412,24	0,31	217.081.000	600.000	0,28	1,00	2.170.810	1.570.810	2.713.513	542.703	3.256.215	542.703	3.798.918	542.703	542.703
67	1992	19.517	138.228.000	0,29	407.441,68	0,29	188.545.000	500.000	0,27	1,00	1.885.450	1.385.450	2.356.813	471.363	2.828.175	471.363	3.299.538	471.363	471.363
68	2006	17.353	104.014.000	0,24	304.664,85	0,29	103.618.000	420.000	0,41	1,00	1.036.180	616.180	1.295.225	259.045	1.554.270	259.045	1.813.315	259.045	259.045
69	1992	64.647	242.669.000	0,27	695.859,56	0,29	247.031.000	750.000	0,30	1,00	2.470.310	1.720.310	3.087.888	617.578	3.705.465	617.578	4.323.043	617.578	617.578
70	2008	3.914	43.185.000	0,23	120.068,37	0,28	49.797.000	100.000	0,20	1,00	497.970	397.970	622.463	124.493	746.955	124.493	871.448	124.493	124.493
71	2006	23.207	79.066.000	0,25	218.747,65	0,28	91.623.000	400.000	0,44	1,00	916.230	516.230	1.145.288	229.058	1.374.345	229.058	1.603.403	229.058	229.058
72	2008	13.699	67.551.000	0,30	186.796,40	0,28	74.370.000	200.000	0,27	1,00	743.700	543.700	929.625	185.925	1.115.550	185.925	1.301.475	185.925	185.925
73	1992	32.580	203.792.000	0,25	557.233,02	0,27	205.720.000	700.000	0,34	1,00	2.057.200	1.357.200	2.571.500	514.300	3.085.800	514.300	3.600.100	514.300	514.300
74	2007	6.049	55.449.000	0,45	149.044,77	0,27	61.721.000	250.000	0,41	1,00	617.210	367.210	771.513	154.303	925.815	154.303	1.080.118	154.303	154.303
75	1958	2.068	359.822.000	0,00	958.980,50	0,27	378.833.000	0	0,00	1,00	3.788.330	3.788.330	4.735.413	947.083	5.682.495	947.083	6.629.578	947.083	947.083
76	2006	26.947	114.446.000	0,04	295.504,28	0,26	143.839.000	350.000	0,24	1,00	1.438.390	1.088.390	1.797.988	359.598	2.157.585	359.598	2.517.183	359.598	359.598
77	2007	11.802	59.602.000	0,34	150.017,01	0,25	67.568.000	200.000	0,30	1,00	675.680	475.680	844.600	168.920	1.013.520	168.920	1.182.440	168.920	168.920
78	2007	9.848	65.776.000	0,39	158.305,35	0,24	69.342.000	273.000	0,39	1,00	693.420	420.420	866.775	173.355	1.040.130	173.355	1.213.485	173.355	173.355
79	1992	34.942	144.728.000	0,22	345.207,20	0,24	164.042.000	320.000	0,20	1,00	1.640.420	1.320.420	2.050.525	410.105	2.460.630	410.105	2.870.735	410.105	410.105
80	2008	4.084	57.637.000	0,52	122.994,38	0,21	50.384.000	300.000	0,60	1,00	503.840	203.840	629.800	125.960	755.760	125.960	881.720	125.960	125.960
81	2007	12.738	55.491.000	0,54	114.972,11	0,21	65.122.000	260.000	0,40	1,00	651.220	391.220	814.025	162.805	976.830	162.805	1.139.635	162.805	162.805
82	1967/1975	29.345	216.998.000	0,18	446.273,54	0,21	237.676.000	400.000	0,17	1,00	2.376.760	1.976.760	2.970.950	594.190	3.565.140	594.190	4.159.330	594.190	594.190
83	1992	39.625	174.329.000	0,17	322.259,55	0,18	192.425.000	300.000	0,16	1,00	1.924.250	1.624.250	2.405.313	481.063	2.886.375	481.063	3.367.438	481.063	481.063

EK-3. Devam (3)

Kuruluş Yılı	Toplam FTE	2013 Yılı Üniversite Bütçesi	2013 Yılı Kütüphane Bütçesi (Yayın Alım)	Oran (%)	2013 Yılı Kütüphane Bütçesi (Gerçekleşme) (%)	Oran (%)	2014 Yılı Üniversite Bütçesi	2014 Yılı Kütüphane Bütçesi (Yayın Alım)	Oran (%)	Öneri Oran %1 (2015)	Önerilen Bütçe (2015)	2014 Yılına Göre Fark	Önerilen %1,25'e göre Küt. Bütçesi (2016)	2014 Yılına Göre Fark	Önerilen %1,50'ye göre Küt. Bütçesi (2017)	2014 Yılına Göre Fark	Önerilen %1,75'e göre Küt. Bütçesi (2018)	2014 Yılına Göre Fark
84	2007	31.775	90.898.000	0,17	162.994,14	0,18	101.561.000	200.000	0,20	1,00	1.015.610	815.610	1.269.513	253.903	1.523.415	253.903	1.777.318	253.903
85	1992	27.437	174.270.000	0,17	301.892,16	0,17	165.666.000	300.000	0,18	1,00	1.656.660	1.356.660	2.070.825	414.165	2.484.990	414.165	2.899.155	414.165
86	2006	11.691	75.104.000	0,19	128.758,10	0,17	101.466.000	140.000	0,14	1,00	1.014.660	874.660	1.268.325	253.665	1.521.990	253.665	1.775.655	253.665
87	2006	17.111	77.916.000	0,19	130.162,82	0,17	88.919.000	150.000	0,17	1,00	889.190	739.190	1.111.488	222.298	1.333.785	222.298	1.556.083	222.298
88	1978	53.186	253.922.000	0,39	421.445,80	0,17	285.613.000	200.000	0,07	1,00	2.856.130	2.656.130	3.570.163	714.033	4.284.195	714.033	4.998.228	714.033
89	2007	8.988	57.880.000	0,26	82.912,69	0,14	70.981.000	200.000	0,28	1,00	709.810	509.810	887.263	177.453	1.064.715	177.453	1.242.168	177.453
90	2010	127	23.169.000	2,34	30.352,55	0,13	29.598.000	850.000	2,87	2,87	850.000	0						
91	2010	24.784	145.364.000	0,14	186.586,30	0,13	169.506.000	110.000	0,06	1,00	1.695.060	1.585.060	2.118.825	423.765	2.542.590	423.765	2.966.355	423.765
92	2008	6.819	56.308.000	0,27	62.423,84	0,11	61.344.000	200.000	0,33	1,00	613.440	413.440	766.800	153.360	920.160	153.360	1.073.520	153.360
93	2006	13.829	61.484.000	0,62	67.651,52	0,11	75.254.000	250.000	0,33	1,00	752.540	502.540	940.675	188.135	1.128.810	188.135	1.316.945	188.135
94	2010	6.478	59.521.000	0,35	61.356,16	0,10	83.114.000	300.000	0,36	1,00	831.140	531.140	1.038.925	207.785	1.246.710	207.785	1.454.495	207.785
95	2007	9.595	52.030.000	0,19	52.455,43	0,10	57.798.000	100.000	0,17	1,00	577.980	477.980	722.475	144.495	866.970	144.495	1.011.465	144.495
96	1992	13.913	107.834.000	0,07	105.689,48	0,10	124.072.000	100.000	0,08	1,00	1.240.720	1.140.720	1.550.900	310.180	1.861.080	310.180	2.171.260	310.180
97	2007	10.153	50.934.000	0,16	46.106,69	0,09	58.084.000	110.000	0,19	1,00	580.840	470.840	726.050	145.210	871.260	145.210	1.016.470	145.210
98	2010	1.129	28.958.000	0,52	19.639,20	0,07	41.141.000	250.000	0,61	1,00	411.410	161.410	514.263	102.853	617.115	102.853	719.968	102.853
99	2006	11.086	52.908.000	0,04	34.949,24	0,07	59.293.000	24.000	0,04	1,00	592.930	568.930	741.163	148.233	889.395	148.233	1.037.628	148.233
100	2007	7.545	47.088.000	0,64	29.294,91	0,06	51.913.000	326.500	0,63	1,00	519.130	192.630	648.913	129.783	778.695	129.783	908.478	129.783
101	2010	2.643	55.547.000	0,18	31.422,33	0,06	61.206.000	50.000	0,08	1,00	612.060	562.060	765.075	153.015	918.090	153.015	1.071.105	153.015
102	2008	2.862	51.718.000	0,00	19.915,90	0,04	49.088.000	0	0,00	1,00	490.880	490.880	613.600	122.720	736.320	122.720	859.040	122.720
103	2007	6.072	46.963.000	0,37	11.405,36	0,02	53.423.000	200.000	0,37	1,00	534.230	334.230	667.788	133.558	801.345	133.558	934.903	133.558
104	2013	0	0,00	0,00	594,02		30.495.000	2.000.000	6,56	6,56	2.000.000	0						

(*) 2013 Yılı Kütüphane Bütçesi "Gerçekleşme" sütunundaki kütüphane yayın alımları, 03.2.1.03, 03.2.1.04, 06.1.6.01, 06.1.6.03, 06.1.6.04 ve 06.1.6.90 harcama gider kodları üzerinden hesaplanmıştır.

7. Yararlanılan Kaynaklar

- 2006/11105 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 2007 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar. (2006). *T.C. Resmi Gazete*, 26324, 19 Ekim 2006. [Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/10/20061019-8.htm>].
- 2007/12701 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 2008 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar. (2007). *T.C. Resmi Gazete*, 26674, 18 Ekim 2007. [Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/10/20071018-1.htm>].
- 2008/13862 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 2008 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar. (2008). *T.C. Resmi Gazete*, 26938, 16 Temmuz 2008. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/07/20080716-1.htm>
- 2008/14200 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 2009 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar. (2008). *T.C. Resmi Gazete*, 27028, 18 Ekim 2008. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/10/20081018-4.htm>
- 2009 Yılı Yatırım Programı : 18 Ekim 2008 gün ve 27039 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13 Ekim 2008 gün ve 2008/14200 sayılı 2009 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı ekidir. (2009). *T.C. Resmi Gazete*, 27111 (Mükerrer), 15 Ocak 2009. [Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/01/20090115M1-1.htm>].
- 6363 sayılı 2013 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu. (2012). *T.C. Resmi Gazete*, 28514, 31 Aralık 2012. (Mükerrer). [Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121231M1-1.htm>].
- 6512 sayılı 2014 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu. (2013). *T.C. Resmi Gazete*, 28864, 27 Aralık 2013. (Mükerrer). [Erişim adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/12/20131227M1-1.htm>].
- AKKAYA, M. (2013). Türkiye'de yeni bin yılda kurulan devlet üniversitelerinin kütüphaneleri hakkında niceliksel bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 27, (4), 601-618.ss. [Erişim adresi: <http://www.tk.org.tr/index.php/TK/article/view/943>].
- AKKOYUNLU, B., (2008). Bilgi okuryazarlığı ve yaşam boyu bilgi okuryazarlığı öğrenme. *8th International Educational Technology Conference (IETC2008)*, 6-9 Mayıs 2008. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- ANKOS (Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu) Derneğinin T.C. Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğüne yazdığı 30.04.2014 tarih ve 31 sayılı Üniversite Kütüphaneleri Bütçe Verileri konulu yazısı ile T.C. Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünden aldığı "2013 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri Raporu".
- AZİZ, A. (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri*. Ankara, Nobel.
- BAL, H. (2012). *Bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri*. Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi.
- BAYRAM, Ö. Üniversite kütüphaneleri için derme standartları. [Erişim adresi: **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**]
- BOBISH, G., TRUDI, J., ed. (2014). *The Information literacy user's guide : an open, online textbook*. Open SUNY Textbooks, Milne Library (IITG PI), State University of New York at Geneseo.
- COPUS, J. (2009). *Brilliant writing tips for students*. Hampshire, Palgrave Macmillan.
- Creating a Nation of Learners: Strategic Plan 2012-2016*. (2012). Washington, Institute of Museum and Library Services. http://www.ims.gov/assets/1/AssetManager/StrategicPlan2012-16_Brochure.pdf.
- ÇUKADAR, S., GÜRDAL, G., ÇELİK, S., KAHVECİOĞLU, K. (2011). Türkiye'de üniversite kütüphaneleri : mevcut durum ve gelecek. *Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar (UYK-2011) Bildiriler Kitabı*, 27-29 Mayıs 2011 içinde 3. Cilt, Bölüm XVI, Sayfa 2426-2439. ss. Editörler D. GÜNAY, E. ÖZTEMEL; Yardımcı Editör S.M. AKKIN. İstanbul: Yükseköğretim Kurulu. [Erişim adresi: <http://www.uyk2011.org/kitap/>].
- DAN, K. (2014). *How the language really works: the fundamentals of critical reading and effective writing*. [Erişim adresi: <http://www.criticalreading.com/>].
- DAY, R.A. (1996). *Bilimsel bir makale nasıl yazılır ve yayımlanır?*. Çeviren G. AŞKAR ALTAY. Ankara: TÜBİTAK. [Erişim adresi: http://www.wadsworth.com/cgi-wadsworth/course_products_wp.pl?fid=M2&discipline_number=25&product_isbn_issn=0534574742].

- FELDSIEN-SUDHAUS, I. (2008). *Building on experience; learning from the past to plan for the future : documentation of new library buildings in Europe*. Göttingen, Universitätsverlag Göttingen.
- GAUNT, J., MORGAN, N., SOMERS, R., SOPER, R., SWAIN, E. (2009). *Handbook for information literacy teaching (HILT)*. Cardiff University, University Library Service. [Erişim adresi: <http://www.cardiff.ac.uk/insrv/educationandtraining/infolit/hilt/HILT%202011%20-%20FINAL.pdf>].
- Gelir İdaresi Başkanlığı İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı Mükellef Hizmetleri KDV ve Diğer Vergiler Grup Müdürlüğü'nün Üniversiteye Kitap ve Malzeme İthalı konusunda, Dokuz Eylül Üniversitesi Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına verdiği 14.09.2014 tarih ve B.07.1.GİB.4.35.17.01-35-130 [1-2012-02-4323]-853-2624 sayılı özelgesi.
- GODFREY, J. (2010). *Reading and making notes*. Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- GODWIN, J. (2009). *Planning your essay*. Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- GÖZLER, K. (2013). *Örnekleriyle usulsüz alıntı sorunu*. Bursa.
- Guidelines for Information Services* (2000). Reference and User Services Association (RUSA), [Erişim adresi: <http://www.ala.org/rusa/resources/guidelines/guidelinesinformation>].
- Guidelines for university library services to undergraduate dtudents*. (2005). ACRL. [Erişim adresi: <http://www.ala.org/acrl/standards/ulsundergraduate>].
- Indiana University, Plagiarism : what It is and how to recognize and avoid It*. [Erişim Adresi: <http://www.indiana.edu/~wts/pamphlets/plagiarism.shtml>]. Erişim Tarihi: 2014].
- KAO, C., LIN, Y. (1999). Comparing university libraries of different university size. *Libri*, Cilt 49, 150-158.ss. [Erişim adresi: <http://www.librijournal.org/pdf/1999-3pp150-158.pdf>].
- KARASAR, N. (1994). *Bilimsel araştırma yöntemi : kavramlar, ilkeler, teknikler*. 7. bs., Ankara: 3A Araştırma Eğitim, Danışmanlık Ltd. Şti.
- KARPUZ, B. (2009). *Araştırma yöntem ve stratejileri*. Editör S. ÇELİK. İstanbul, Hiperlink Yayınları.
- Katma Değer Vergisi Kanunu. (1984). *T.C. Resmi Gazete, 18563, 02 Ekim 1984*. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin1.aspx?MevzuatKod=1.5.3065&MevzuatIliski=0&sourceXmlSe arch=Katma Değer Vergisi Kanunu&Tur=1&Tertip=5&No=3065>.
- KURBANOĞLU, S. (2004). Kaynak gösterme el kitabı. Ankara, ÜNAK.
- OAKLEAF, M., haz. (2010). *Value of academic libraries : a comprehensive research review and report*. Chicago, Association of College and Research Libraries.
- ODABAŞ, H., POLAT C. (2011). Türkiye'de üniversite kütüphaneleri standartları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED]*. 45, 321-346.ss. [Erişim adresi: http://eprints.rclis.org/19240/1/tc3bcrkiye_de-c3bcniversite-kc3bctc3bcphaneleri-standartlari.pdf].
- PETERS, T.A., BELL, L., ed. (2013). *The Handheld library : mobile technology and the librarian*, California, Libraries Unlimited.
- POLAT, C. (2005). *Üniversitelerde kütüphane merkezli bilgi okuryazarlığı programlarının geliştirilmesi : Hacettepe Üniversitesi Örneği*. Yayınlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- POLAT, C., ODABAŞ, H. (2008). *Bilgi toplumunda yaşam boyu öğrenmenin anahtarı : bilgi okuryazarlığı. Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı*, içinde Antalya (Turkey), 27-30 March 2008.
- SEYİDOĞLU, H. (2009). *Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı*. Geliştirilmiş 10. bs. İstanbul, Güzem Yayıncılık.
- Standards for canadian college libraries*. (2004). CTCL Standards Committee [Erişim adresi: <http://www.cla.ca/AM/Template.cfm?Section=Occasional Paper Series&Template=/CM/ContentDisplay.cfm&ContentID=4040>].
- Standards for libraries in higher education*. (2011). ACRL, Chicago, Illinois. [Erişim adresi: <http://www.ala.org/acrl/standards/standardslibraries>].
- Standards for libraries in higher education*. (2011). ACRL. [Erişim adresi: **Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.**].
- ŞENGEL, D. (2002). *İstanbul Bilgi University guide to writing academic papers and dissertations*. İstanbul, İstanbul Bilgi University. [Erişim adresi: <http://library.bilgi.edu.tr/screens/ebooks.html>].
- TONTA, Y. (2009). Dijital yerliler, sosyal ağlar ve kütüphanelerin geleceği. *Türk Kütüphaneciliği*. 23, (4) 742-768.ss.

- UÇAK, N.Ö. BİRİNCİ, H.G. (2008). Bilimsel etik ve intihal. *Türk Kütüphaneciliği*, 22, (2), 187-204.ss.
- UZUN, E. (2007). Öğrenci gözüyle “aşırma” (intihal) : neden ve çözüm önerileri. *Akademik Bilişim 2007 Konferansı*. 31 Ocak - 2 Şubat 2007, Kütahya. [Erişim adresi: <http://ab.org.tr/ab07/bildiri/174.doc>].
- Üniversitelerin yeni bütçe yapısı ve değerlendirilmesi (Şubat 2010). T.C. Maliye Bakanlığı Yükseköğretim Hizmetleri Dairesi, İzmir. [Erişim adresi: <http://kontrol.bumko.gov.tr/Eklenti/3929,uni1pdf.pdf?0>].
- WILLIAMS, K., BETHELL, E., LAWTON, J., PARFITT, C., RICHARDSON, M., ROWE, V. (2010). *Planning Your PHD*. Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- YILDIRIM, E., RECAİ, C., ALTUNIŞIK, R., BAYRAKTAROĞLU, S. (2000). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya, Sakarya Yayıncılık.
- YONGALIK, A., KARAYALÇIN, Y. (2008). *Hukukda öğretim - kaynaklar - metod problem çözme*. Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Yükseköğretim Temel Göstergeleri* (Nisan 2014). Ankara, Yükseköğretim Kurulu. [Erişim adresi: https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretim_temel_gostergeleri_14042014_1.pdf].